

Original Research

Meta Analysis of Factors Affecting Women's Deviant Behavior

Taha Ashayeri¹

Asghar Vosoughi Asl²

Mojtaba Shoa'a Ardabili³

Tahereh Jahanparvar⁴

Abstract

Deviant behavior is an action outside of the custom, norm, law, and codified and uncoded social values that deviates from the established boundaries and customary standards and violates collective rules. Today, the amount of social harm among women has increased, and accordingly, the main purpose of the study is to study the meta-analysis of factors affecting women's deviant behavior. The research method is a systematic review meta-analysis; from the statistical population of 69 studies between 2002 and 2024; 52 articles were selected using snowball sampling based on the inclusion and exclusion criteria and analyzed with cma2 software. The results show that social factors (family disintegration = 0.396r, weak social cohesion = 0.283r, experience of family violence = 0.145r, social supervision = 0.139r, interaction with inappropriate

¹. Assistant Professor of Social Sciences, Faculty of Social Science, University of Mohaghegh Ardebili, Ardebil, Iran. t.ashayeri@uma.ac.ir. **(corresponding author)**

². Assistant Professor of Sociology, Amin Police University. Tehran, Iran. pudafoos@police.ir

³. Ph.D in Political Science in International Relations, Tabriz Branch, Islamic Azad University. Tabriz, Iran. mojtabaardabili95@police.ir

⁴. Ph.D Student of Cultural Sociology, Department of Social Sociology, Faculty of Social Sociology, Communication and Media, Central Tehran Branch, Islamic Azad University. Tehran, Iran. jahanparvar@icr.ir

Submit Date: 2024/13/05

Accept Date: 2024/03/11

DOI: 10.22051/JWSPS.2025.45907.2828

friends = 0.301r); Cultural factors (low religious affiliation $r = 0.402$, cultural poverty $r = 0.308$, risky lifestyle $r = 0.312$, low cultural capital $r = 0.176$, presence in cyberspace $r = 0.225$), psychological factors (feeling of failure $r = 0.511$, feeling of alienation $r = 0.143$, criminal label $r = 0.103$, antisocial personality $r = 0.111$, feeling of worthlessness $r = 0.320$); economic factors (socio-economic status $r = 0.199$, poverty $r = 0.111$).

Keywords

Relative Deprivation, Deviant Behavior, Lifestyle, Virtual Space, Failure

Introduction

Along with modernity and social modernization, rapid cultural and lifestyle changes; social disorganization; environmental chaos; a disintegrated family system and the erosion of family social capital; women's delinquency has also increased. Women also commit crimes and delinquencies in different circumstances and for different reasons (drug distribution and trafficking, theft, pickpocketing, murder, extramarital affairs, and social and moral corruption). Women's deviant behaviors are a warning sign for Iranian society that, along with the collapse and disorganization of the family center, the social health of the future builders of society (future generations) is in a social crisis and is driven towards risky behaviors. This cycle of reproducing harms and high-risk social behaviors in the family and society is a serious threat to national security, social order, social development, social security, and a desirable society based on the transcendent family. Ultimately, the main goal of the research is to study the factors affecting women's deviant behavior in the period from 2002 to 2024 (sample size of 52 survey articles) using the research meta-analysis method.

Methodology

The research method is a quantitative meta-analysis (CMA2) that the researcher used to review the literature and research conducted between 2002 and 2024, focusing on "deviant behavior among women." From a statistical population of 52 research studies after screening, the researcher identified 69 articles and organized them after controlling them in terms of method, validity and scientific findings, sample size, correlation coefficients and significance level. Finally, social, cultural, economic and psychological variables (repeated more than twice in the research) were entered into the software.

Findings

A. In the social factors section, family breakdown (0.396); weak social cohesion (0.283); experience of family violence (0.145); social supervision (0.139) and interaction with inappropriate friends (0.301) have been effective in women's tendency to deviant behavior in Iran.

B. In the cultural factors section, low religious affiliation (0.402); cultural poverty (0.308); risky lifestyle (0.312); low cultural capital (0.176) and presence in cyberspace (0.225) have been effective in women's tendency to deviant behavior in Iran.

C. In the psychological factors section, feeling of failure (0.511); feeling of alienation (0.143); criminal label (0.103); antisocial personality (0.111); feeling of inferiority (0.320) have been effective in women's tendency to deviant behavior in Iran.

D. In the economic factors index, socioeconomic status (0.199); the extent and severity of poverty (0.176); unemployment and exclusion from the labor market (0.361); and relative deprivation (0.263) have been effective in women's tendency towards deviant behavior in Iran.

Conclusion

Women's deviant behavior is influenced by social factors. The family and its structure are an important factor that can explain and predict the level of women's deviant behavior, and the value of this effect coefficient is 39 percent. This means that with the increase in disintegration at the family level, due to the crisis of family social relations, the tendency to behave outside the norm also increases. The existence of bonds, cohesion, and connections between family members and society acts as a control role and can explain 28 percent of women's deviant behavior. Along with social control, the level and amount of interaction with groups and close friends, known as the differential association theory, contributes to the emergence and continuation of women's deviant behavior.

-Cultural factors, along with social factors, play a decisive role in women's deviant behavior. Religion, one of the cultural components, has a preventive role in risky behaviors and reducing women's social harms. The level of adherence and belonging to religion and performing religious rituals prevents women from turning to deviant behaviors. This variable predicts 40% of changes in deviant behavior. Cultural capital also has preventive mechanisms in dealing with women's social deviance. In such a way that the existence of objectified, embodied, and institutionalized cultural capital (general cultural capital) makes women psychologically, mentally, personally, and independently stronger and more confident, and while increasing their awareness and cultural knowledge of the consequences of abnormal behaviors, it reduces the bases for tendency toward deviant behaviors.

-Psychological conditions and mental mechanisms, along with socio-cultural factors, also fuel the grounds for the emergence and occurrence of deviations among women. Frustration means disappointment, a sense of failure, and inability to compensate for negative experiences resulting from losing social positions and not achieving goals, which has played a major role in women's tendency to deviant behavior.

-The economy, as capital, property, and material-objective resources, determines a degree of women's deviant behavior. Its most important component is the femininity of poverty. Due to their physical-mental conditions and lack of economic participation in the market-economic structure and poverty, women expose themselves to social harm. The inability to meet financial needs and financial dependence exposes women to deviant behavior as one of the mechanisms for overcoming the financial-economic crisis.

References

- Abboudi-Asl, A. (2016). *Investigating the relationship between spirituality and perceived social support with the crime rate of female prisoners in Yazd*. Master's Thesis,. Humanities and Social Sciences Campus - Faculty of Psychology and Educational Sciences, Yazd University. (In Persian)
- Abdi, B. (2017). *Factors affecting female delinquency in Islamshahr County*. Master's thesis. Payam Noor University of Tehran Province, Payam Noor Center, South Tehran. (In Persian)
- Afrashte, J. (2015). *The status of multiplicity and recidivism of female criminals in Zahedan and strategies for its prevention during 2011 and 2012*. Master's Thesis, Faculty of Theology and Islamic Studies, University of Sistan and Baluchestan. (In Persian)
- Agboola, C. (2017). Why do they need to punish us more: Women's lives after imprisonment. *South African Review of Sociology*, 48(2), 32–12.
- Ameli, A., Jahangirpour, A., Nadali, A. & Ghorbani, E. (2021). Factors affecting the commission of retail crimes and drug distribution. *Women's Police Quarterly*, 15(34), 298-274. (In Persian)
- Ang, S. Y. & Mat Saat, G. A. (2024). Sociological factors of women criminality: A systematic review. *Geografia-Malaysian Journal of Society and Space*, 20(3), 155-170.
- Askarizadeh, A. (2018). *Social factors of women's tendency to commit crime in Yasuj city and strategies for its prevention in 2018-2019*. Master's Thesis, Faculty of Humanities, Noorabad Mamasani Branch, Islamic Azad University. (In Persian)

- Azadbakht, M. (2017). *Geography of crime with emphasis on women's crimes in Ahvaz*. Master's Thesis. Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz. (In Persian)
- Babaei, H. (2012). Investigating social factors affecting women's delinquency (Case study: Sanandaj, 2012-2013). *Quarterly Journal of Kurdistan Police Science*, 3(11), 113-155. (In Persian)
- Bagheri, M. & Melfatt, H. (2010). Some factors affecting women's crime. *Quarterly Journal of Police Science*, 4(2), 1-14. (In Persian)
- Bani Fatemeh, H. & Baba'inejad, R. (2009). Investigating social factors related to the crime rate of women in Tabriz prison. *Journal of Sociology*, 2(4), 1-20. (In Persian)
- Bani Fatemeh, H. & Bagheri Rauf, Z. (2008). Social factors affecting the severity of crimes among female criminals. *Journal of Sociology*, 2(4), 1-14. (In Persian)
- Barrick, K., Lattimore, P. K. & Visher, C. A. (2014). Reentering women: The impact of social ties on long-term recidivism. *The Prison Journal*, 94(3), 279-304.
- Bhosle, S. (2009). *Female Crime in India and Theoretical perspective of Crime*. Dehli: Kalpaz Publications.
- Blunt, A. & Wills, J. (2010). *Other Thinking in the Philosophy of Geography*. Translated by Hossein Hatami-Nejad. Tehran: Tehran University Press. (In Persian)
- Campello, M., Campello, B., Bilsky, W. & Roazzi, A. (2016). The culture of honor as the best explanation for the high rates of criminal homicide in Pernambuco: A comparative study with 160 convicts and non-convicts. *Anuario de Psicología Jurídica*, 26(1), 114-121.
- Covington S. (2013). *Beyond Violence: A Prevention Program for Criminal Justice-Involved Women*. Hoboken, NJ: Wiley and Sons, Inc
- Daly, K. (1992). Women's pathways to felony court: Feminist theories of lawbreaking and problems representation. *Southern California Review of Law and Women's Studies*, 2, 11-52.
- DeHart, D., Lynch, S., Belknap, J., Dass-Brailsford, P. & Green, B. (2013). Life history models of offending: The role of serious mental illness and trauma in women's pathways to jail. *Psychology of Women Quarterly*, 00(0), 1-14.
- Dehshiri, M. (2021). *Study of the reasons for recidivism and return to prison in women prisoners in Yazd city*. Master's Thesis, Law Department, Taft Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Elmi, M., Taghavi, N. & Kazemifar, S. (2011). Investigating the role of social factors in the tendency to commit crime. *Sociological Studies*, 3(9), 7-21. (In Persian)

- Esmaeili, F. (2016). *Study of family factors affecting female prisoners' delinquency (Case study: Shahr-e Ray penitentiary)*. Master's Thesis, Faculty of Social Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Estrada, F. & Nilsson, A. (2012). Does it cost more to be a female offender? A life course study of childhood circumstances, crime, drug abuse, and living conditions. *Feminist Criminology*, 7(3), 196-219.
- Fair, H. & Walmsley, R. (2022). *World Female Imprisonment List*. ICPR
- Fakhr, M., Darabi, S. & Najafi Tavana, A. (2012). Women's victimization in the national and transnational realm with emphasis on criminological theories. *Legal Research Quarterly*, 15(65), 15-1. (In Persian)
- Ferdoos, A. & Nadia, H. (2016). Sociological analysis of lower class women's crime and imprisonment impact on women (A case study of Adiala Jail). *Pakistan Journal of Criminology*, 8(3), 91-106.
- Ghaderi, D., Asayeshkhah, M. & Mostafaei, A. (2010). Investigating the relationship between personality disorders, demographic characteristics and type of crime in female prisoners in Urmia. *Two Quarterly Journals of Women's Police*, 14(32), 61-76. (In Persian)
- Ghasemi, R. & Karimzadeh, Y. (2019). Investigating the causes of women's tendency to commit drug-related crimes in Isfahan. *Journal of Modern Law and Studies*, 2(3), 2-13. (In Persian)
- Ghasemzadeh, M., Jafari-Vladani, H., Ahmadi, M. & Amir-Mazaheri, A. (2018). The effect of psychological factors on committing a crime and the necessity of paying attention to it in legal systems and judicial processes. *Women's Quarterly Journal*, 9(25), 23-38. (In Persian)
- Ghaznavi, M. (2018). Investigating the economic factors affecting the tendency to commit crime among women in the south of Kerman province. *The Sixth National Conference on Law and Judicial Studies*. (In Persian)
- Goldstein, D. (2015). *Too old to commit crime? The Marshall project*. <https://www.themarshallproject.org/2015/03/20/too-old-to-commit-crime>.
- Gonzales, L. & McNiel D. E. (2019). Correlates of gun violence by criminal justice-involved adolescents. *Law and Human Behaviour*, 44(3), 238-249.
- Haghighi, A. (2023). *Identifying factors affecting the increase in delinquency among young and adolescent girls in Birjand city (Investigating the harm caused by their social poverty in the 1990s)*. Master's Thesis, Social Sciences, Payam Noor University of Khorasan Razavi Province, Payam Noor Center of Mashhad. (In Persian)
- Hamayatkah, M. (2021). The effect of virtual social networks on women's social deviations. *Quarterly Journal of Social Order*, 13(1), 1-26. (In Persian)

- Harris, B. (1974). Mediators between frustration and aggression in a field experiment. *Journal of Experimental Social Psychology*, 10, 561-571.
- Hatami Khajeh, N. (2007). *Acceptance by the Prisoners' Community*. Tehran: Rah Tarbiyat. (In Persian)
- Hejazi, E. & Salehi, K. (2007). Factors affecting the occurrence of social deviations (from the perspective of students under the protection of the Relief Committee). *Quarterly Journal of Social Welfare*, 6(22), 232-219. (In Persian)
- Hemmati, R. (2017). *Evaluating the causes of crime and the consequences of prison on women prisoners in Qazvin*. Master's Thesis, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University. (In Persian)
- Hosseini, S. & Salehi, F. (2013). Family factors affecting the crime of women prisoners in Zanjan. *Quarterly Journal of Social-Police Research on Women and Family*, 1(1), 83-97. (In Persian)
- Hosseinian, S. (2011). Study of factors affecting the power structure among working and non-working women's families. *Journal of Women and Family Leadership Thought*, 3(8), 1-16. (In Persian)
- Irannejad, M. (2018). *Study of factors affecting female delinquency and strategies for its prevention in Sistan and Baluchestan province*. Master's Thesis, Faculty of Humanities, Bandar Anzali Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Jahanbakhsh, E. & Torki Harchegani, M. (2016). Study of socio-economic factors affecting the crime of women prisoners in Shahrekord. *Quarterly Journal of Social Research*, 8(31), 119-144. (In Persian)
- Jahanshahi, M. (2008). *City and Women*. Urban Development Essays. No. 25. (In Persian)
- Jan Mohammadi Largani, V. (2014). Genie, tourism and deviation. *Mazandaran Police Science Journal*, 13(1), 49-74. (In Persian)
- Janaabadi, H. & Torab, F. (2018). Factors affecting female delinquency and ways to prevent it. *The 11th International Conference on Psychology and Social Sciences*. (In Persian)
- Kiani-Moghaddam, J. (2017). *Sociological explanation of the structural effects of the family on women's and girls' tendency to commit crimes (case study of Kermanshah women and girls in prison in 2016-2017)*. Master's thesis, Alborz Institute of Higher Education. (In Persian)
- Levenson, J. S., Willis, G. M. & Prescott, D. S. (2015). Adverse childhood experiences in the lives of female sex offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 27(3), 258-283.
- Mahmoudi, M. & Ghaderi, F. (2011). Etiology of women's sexual deviation and preventive strategies. *Women's Research Journal*, 12(1), 193-219. (In Persian)

- Malekmian, L. & Sharifian, S. (2009). Investigating social factors affecting crime in imprisoned women. *Quarterly Journal of Social Research*, 2(5), 11-27. (In Persian)
- Marashian, Z. & Kashfi, S. (2016). Factors related to women's delinquency in cyberspace with emphasis on internet addiction. *Quarterly Journal of Women and Culture Research*, 8(32), 91-102. (In Persian)
- Megreya, A. M. (2015). Emotional intelligence and criminal behavior. *Journal of Forensic Science*, 60(1), 84-88.
- Mekkaniki, J., Kavsi, E. & Ehtesham, S. (2015). Investigating the effect of the city structure on creating or strengthening women's sense of security (case study: Areas 1 and 2 of Birjand city). *Quarterly Journal of Police Science of South Khorasan*, 4(1), 20-41. (In Persian)
- Moazami, S., Shiravi, M. & Salehi, M. (2015). The effect of prison on women's recidivism. *Encyclopedia of Law and Politics*, 11(23), 58-39. (In Persian)
- Moffet-Bourassa, M. & Dufour, I. F. (2024). Women's homelessness and the justice system: A study of desistance and social (Re) integration among canadian women who used or did not use criminal activities to survive. *Criminal Justice and Behavior*, 51(9), 1433-1449.
- Mohammadi-Bia-Abri, A. (2011). Study of social factors affecting women's crime in Kermanshah city in 2010. *Kermanshah Quarterly Journal of Law Enforcement Science*, 12(46), 35-50. (In Persian)
- Moradian, P. & Moradian, F. (2013). Study of factors affecting crime and delinquency in women in Kermanshah city. *Kermanshah Quarterly Journal of Law Enforcement Science*, 3(1), 25-32. (In Persian)
- Narimani, M. & Alinejad, M. (2010). Investigating the relationship between personality disorders and the type of crime among women prisoners in Ardabil. *Third National Conference on Social Harms*. (In Persian)
- Nasiri, M. (2002). Sexual perversion, its causes and contexts. *Social Welfare Quarterly*, 5(1), 221-237. (In Persian)
- Parhodeh, F., Amiri, S., Hosseini, H. & Parhodeh, F. (2014). Determinants of delinquency among adolescents and solutions: a case study (13-18 year old girls and boys living in Kermanshah city). *Qavon Yar Journal*, 22(4), 107-112. (In Persian)
- Pourhasan, F. & Esfahani, M. (2014). Investigating the relationship between how women spend their free time before prison and the rate of delinquency in female prisoners in Mashhad. *The 5th International Conference on Global Studies in Humanities, Management and Entrepreneurship*. (In Persian)
- Rachel, G. (2021). *Female Criminality: A Longitudinal Study on Gender Gap*. ProQuest Dissertations Publishing.

- Rahmani, Z. (2019). *Criminological study of the effect of fear of poverty on the crime of theft (women thieves in Tehran province)*. Master's Thesis, Qom University Campus. (In Persian)
- Sadeghi Fasaei, S. & Mirhosseini, Z. (2014). Sociological analysis of social actors' perception and perception of women's crimes. *Social Issues of Iran*, 5(2), 40-21. (In Persian)
- Sadr, M. (2017). *Investigating factors affecting women's crime in Yasuj city*. Master's Thesis. Taft Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Sajadi, N. & Madadi, M. (2013). An analysis of the correlation between economic problems and women's delinquency (Case study of Arak prison). *The 9th Scientific Research Conference on Educational Sciences and Psychology*. (In Persian)
- Salehi, F. (2011). *Investigating individual and family factors affecting women's crime (Case study of Zanjan prison)*. Master's Thesis, Faculty of Social Sciences, Allameh Tabatabaei University. (In Persian)
- Salibi, J. (2022). The relationship between personality traits and emotional intelligence with criminal tendencies in 18-40 year old prisoners in Tehran. *Journal of Women's Research*, 13(1), 111-137. (In Persian)
- Samridhi, F. (2024). Unveiling complexity: Factors influencing women's involvement in crime. *International Journal for Multidisciplinary Research*, 6(3), 1-14.
- Shahiyoundi, A., Raisi Vanani, R. & Soltani, M. (2010). Study of factors affecting the commission of crimes by women in Isfahan. *Quarterly Journal of Law and Order and Security*, 1(3), 107-79. (In Persian)
- Sharafi Sadrabadi, F. (2017). *Study of factors of female prisoners returning to prison and providing preventive solutions (Case study of prisoners in Yazd central prison)*. Master's Thesis, Taft Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Sharifi, S. (2009). *Investigating social and economic factors related to girls' tendency to commit criminal behavior (Case study: Girls aged 15 to 24 in Shiraz)*. Master's Thesis, Social Sciences, Shiraz University. (In Persian)
- Sharkian, H. (2011). *A study of family factors affecting the severity of crime committed by women prisoners in Mashhad central prison in 2008-2011*. Master's Thesis, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian)
- Shaygan, F. & Motamedi, S. (2014). Study of the effect of social factors on women's delinquency. *Quarterly Journal of the Social Cultural Council for Women and Family*. 16(63), 163-198. (In Persian)
- Sheibani, F. (2011). *Spatial-spatial analysis of crime geography with emphasis on women's addiction risk in Kerman city*. Master's Thesis, Faculty of

- Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman. (In Persian)
- Soltani, B. & Mohammadi, F. (2013). Factors affecting the tendency of young people and women to addiction and women's delinquency. *Quarterly Journal of New Progress, in Behavioral Sciences*, 4(55), 456-449. (In Persian)
- Song, X., Zhao, H., Lou, T., Wang, Y. & Zheng, M. (2021). Comparison of mindfulness with and without practice among women in custody. *Criminal Justice and Behavior*, 48(8), 1111-1126.
- Steiner, B. & Wooldredge, J. (2014). Sex differences in the predictor of prisoner misconduct. *Criminal Justice and Behaviour*, 41(4), 433-452.
- Sweet, T. M. & Adhikari, S. (2023). A latent space network model for social influence. *Psychometrika*, 85(2), 251-274.
- Thornton, J. L. (2024). Going home to the gangsters: A preliminary study on the potential link between reintegration support and recidivism amongst female offenders. *Journal of Criminological Research, Policy and Practice*, 10(1), 19-34.
- Varvaei, T. & Varvaei, A. (2016). The effect of social exclusion on women's recidivism after release from prison. *Social Order Quarterly*, 8(2), 64-33. (In Persian)
- Wattanaporn, K. & Holtfreter, K. (2014). The impact of feminist pathways research on gender-responsive policy and practice. *Feminist Criminology*, 9(3), 191-207.
- Zahedi, S. (2007). *Women and Development*. Tehran: Cultural Research Office Publications. (In Persian)
- Zamani, F. (2012). A sociological study of the impact of family status on women's delinquency in Tehran. *Cultural Research Society*, 3(2), 79-99. (In Persian)
- Zare Shahabadi, A. & Belgorian, M. (2014). Investigating the relationship between social exclusion and delinquency among female students of Yazd University. *Quarterly Journal of Social Issues in Iran*, 4(2), 265-286. (In Persian)
- Zareipour, A., Narmayoon, N. & Zare, F. (2017). Spiritual health and its relationship with crime in female prisoners of Urmia city. *Journal of Research in Religion and Health*, 4(1), 8-23. (In Persian)

فرا تحلیل عوامل مؤثر بر رفتار انحرافی زنان

طاها عشایری^۱

اصغر وثوقی اصل^۲

مجتبی شعاع اردبیلی^۳

طاهره جهان‌پرور^۴

چکیده

رفتار انحرافی به عملی خارج از عرف، هنجار، قانون و ارزش‌های مدون و غیرمدون اجتماعی گفته می‌شود که از مرزهای تعیین‌شده و استانداردهای مرسوم، عدول نموده و قواعد جمعی را نقض می‌کند. امروزه میزان آسیب‌های اجتماعی در میان زنان روندی افزایشی داشته و هدف اصلی این پژوهش نیز مطالعه فراتحلیل عوامل مؤثر بر رفتار انحرافی زنان است. روش تحقیق از نوع فراتحلیل مرور سیستماتیک است که درباره زمانی ۱۳۸۱ تا ۱۴۰۳ انجام شد. جامعه آماری شامل ۶۹ پژوهش بود که تعداد ۵۲ مقاله بر مبنای ملاک ورود و خروج به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب و با نرم‌افزار cma2 تحلیل شدند. نتایج نشان می‌دهد عوامل اجتماعی (ازهم‌گسیختگی خانوادگی $r^2=0/396$ ، ضعف انسجام اجتماعی $r^2=0/283$ ، تجربه خشونت خانوادگی $r^2=0/145$ ، نظارت اجتماعی $r^2=0/139$)

^۱ استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. (نویسنده مسئول)
t.ashayeri@uma.ac.ir

^۲ استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه علوم انتظامی امین. تهران، ایران.
pudafaos@police.ir

^۳ دکتری علوم سیاسی در روابط بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز. تبریز، ایران.
mojtabaardabili95@police.ir

^۴ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی، گروه جامعه‌شناسی اجتماعی، دانشکده جامعه‌شناسی اجتماعی، ارتباطات و رسانه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی. تهران، ایران.
jahanparvar@icro.ir

تعامل با دوستان ناباب ($r=0/301$)؛ عوامل فرهنگی (تعلق مذهبی پایین $r=0/402$ ، فقر فرهنگی $r=0/308$ ، سبک زندگی پرخطر $r=0/312$ ، سرمایه فرهنگی پایین $r=0/176$ ، حضور در فضای مجازی $r=0/225$)، عوامل روانی (احساس ناکامی $r=0/511$ ، احساس بیگانگی $r=0/143$ ، برجسب مجرمانه $r=0/103$ ، شخصیت ضد اجتماعی $r=0/111$ ، احساس بی منزلتی $r=0/320$)؛ عوامل اقتصادی (پایگاه اقتصادی- اجتماعی $r=0/199$ ، فقر $r=0/176$ ، بیکار $r=0/361$ ، محرومیت نسبی $r=0/263$) در گرایش زنان به رفتار انحرافی مؤثر بوده است.

واژگان کلیدی

محرومیت نسبی، رفتار انحرافی، سبک زندگی، فضای مجازی، ناکامی

مقدمه و بیان مسئله

اعمال مجرمانه، مسائل اجتماعی جدی هر جامعه‌ای محسوب شده و در قرن ۱۹ الی ۲۱ در جوامع صنعتی و غیرصنعتی افزایش چشمگیری داشته است (عسگری زاده، ۱۳۹۷: ۱۰). بزه و جرم، پدیده‌ای مربوط به جامعه انسانی بوده و در بعد انسانی، مردان و زنان را شامل می‌شود. خانواده از کهن‌ترین سازمان اجتماعی و مهم‌ترین نهاد از نظر دین اسلام بوده (حسینیان و همکاران، ۱۳۹۰) که در اثر نوسازی اجتماعی به عنوان نهاد مهم انسان‌ها، کارکرد مثبت خود را از دست داده است (Megreya, 2015). رفتار مجرمانه زنان به دلیل بافت تبعیض آمیز و شرایط اقتصادی- اجتماعی است که آن‌ها را احاطه کرده است (Wattanaporn & Holtfreter, 2014). مزاحمت جنسی، سوءاستفاده جنسی و نگاه ابزاری به زنان (DeHart et al, 2013)؛ طرد زنان از بازار کار، حاشیه‌ای شدن آن‌ها (Daly, 1992)، خشونت خانگی، هنجارهای فرهنگی و تبعیض اجتماعی (لونسون و همکاران، ۲۰۱۵)؛ مشکلات زناشویی و فشارهای روانی (Steiner & Wooldredge, 2014) باعث انحراف زنان از ارزش و هنجارهای اجتماعی شده است.

در این میان آمارهای جهانی از افزایش قریب به ۶۰ درصدی جمعیت زنان و دختران زندانی از سال ۲۰۰۰ حکایت دارد که بسیار نگران‌کننده است. به‌ویژه این‌که اغلب محققان از عوامل جامعه‌شناختی مؤثر بر افزایش زنان زندانی غفلت می‌ورزند (Song et al, 2021). جرم و جنایت زنان حول محور قربانی شدن خانواده و شریک صمیمی، نقش‌های جنسیتی سنتی، جامعه جنایی

و همچنین انگیزه مالی و تأثیر رسانه‌های اجتماعی قرار گرفته است. به‌طوری کلی، سوءاستفاده در دوران کودکی - بزرگسالی؛ خانواده‌های ناکارآمد؛ روابط با شرکای صمیمی، نقش‌های سنتی زنان، جامعه جنایی، مردسالاری، فرهنگ سنتی، محرومیت - فقر مالی و درنهایت فشارهای اجتماعی-فرهنگی از دلایل گرایش زنان به رفتار جنایی بوده است.

مطالعات نشان می‌دهد عدم استقلال اقتصادی زنان و استقلال کامل مردان (Agboola, 2017) (Barrick et al, 2014 & فشارهای اقتصادی (مکانیکی و همکاران، ۱۳۹۴: ۸۹)؛ رفتار تبعیض آمیز نسبت به زنان (زاهدی، ۱۳۸۶: ۶۵) آن‌ها را از فعالیت، نقش‌آفرینی و اثربخشی بر جامعه باز می‌دارد (جهانشاهی، ۱۳۸۷: ۴). همین فضای تبعیض آمیز و کاهش مشارکت اجتماعی زنان؛ محرومیت نسبی؛ خشونت زنانه؛ سقف شیشه‌ای در نهادهای دولتی و ناکامی اجتماعی و کاهش منزلت اجتماعی زنانه، شدت رفتار انحرافی را تسریع بخشیده است. بر این اساس رفتار مجرمانه در سطوح کلان، خرد و میانه، پیامدهای منفی بر سلامت و بهزیستی اجتماعی داشته است (عبودی‌اصل، ۱۳۹۵). به‌طور کلی، همراه با مدرنیته و نوسازی اجتماعی، تغییرات شتابان فرهنگی و سبک زندگی، بی‌سازمانی اجتماعی، آشفتگی محیطی، نظام خانواده ازهم‌گسیخته و فرسایش سرمایه اجتماعی خانوادگی، بزه‌کاری زنان نیز افزایش یافته است (جنابادی و تراب، ۱۳۹۷). بزه‌کاری زنان به آسیب‌پذیری بیشتر نسل‌های آتی و رفتارهای پرخطر به دلیل امر تربیتی، آموزشی و فرهنگی می‌شود (سادات مرعشی و کشفی، ۱۳۹۵). زنان نیز در شرایط مختلف و به دلایل گوناگونی به جرم (توزیع مواد مخدر و قاچاق آن، سرقت، کیف‌قاپی، قتل، روابط فразناشویی و فساد اجتماعی و اخلاقی) مرتکب می‌شوند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد بین سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۴۰۳ تعداد ۵۲ مقاله پیمایشی در این زمینه صورت گرفته است که با توجه به پراکندگی نتایج پژوهش و بازه زمانی و قلمرو محیطی متفاوت، پژوهش حاضر با تکیه بر روش فراتحلیل قصد دارد نتایج آن‌ها را در قالب اندازه اثر ترکیب نماید. زیرا رفتارهای انحرافی زنانه، زنگ خطری برای جامعه ایرانی است که همراه با فروپاشی و بی‌سازمانی کانون خانواده، سلامت اجتماعی آینده‌سازان جامعه (نسل‌های آتی) را دچار بحران اجتماعی می‌کند و به سمت رفتارهای پرخطر سوق می‌دهد. همچنین، این چرخه بازتولید

آسیب‌ها و رفتارهای پرخطر اجتماعی در خانواده و جامعه، تهدیدی جدی علیه امنیت ملی، نظم اجتماعی، توسعه اجتماعی، امنیت اجتماعی و جامعه مطلوب است. بر این اساس، پژوهش حاضر به منظور پاسخگویی به پرسش‌های ذیل شکل گرفته است:

- آیا عوامل اجتماعی بر رفتار انحرافی زنان تأثیر داشته است؟
- آیا عوامل فرهنگی بر رفتار انحرافی زنان تأثیر داشته است؟
- آیا عوامل روانی بر رفتار انحرافی زنان تأثیر داشته است؟
- آیا عوامل اقتصادی بر رفتار انحرافی زنان تأثیر داشته است؟

پیشینه تجربی

در این بخش به تحقیقات خارجی و داخلی مرتبط با رفتار انحرافی زنان اشاره شده است.

۱. پیشینه خارجی

تورنتون^۱ (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان "بازگشت به خانه برای گنگسترها" دریافت زنانی که در محله‌های خشن زندگی می‌کنند، اغلب شاهد خشونت بوده و در نهایت به آسیب رساندن به دیگران در جریان درگیری متوسل می‌شوند. تجربه خشونت قبلی، تجارب تلخ، قربانی جرم شدن و قرار گرفتن در محله خشن و فقیر، چنین انگیزه‌ای را تقویت می‌کند.

موفت-بارسا و دافور^۲ (۲۰۲۴) در مطالعات خود نتیجه گرفتند که زندگی در یک جامعه طرفدار جنایت و جرم، عاملی برای رفتارهای مجرمانه در میان زنان است. ترک چنین جامعه‌ای برای مبارزه با جرم بسیار مهم است. پس ترک یک محله خطرناک و فاصله گرفتن از دوستان ضداجتماعی یک زن را قادر می‌سازد تا سبک زندگی سالمی را اتخاذ کند و رفتارهای مجرمانه را ترک نماید.

سامریزی^۳ (۲۰۲۴) با مطالعه دلایل و عوامل رفتار مجرمانه زنان در هند به این نتیجه رسید که زنان با پیشینه‌های اجتماعی-اقتصادی پایین‌تر نسبت به زنان با پیشینه‌های اجتماعی-اقتصادی

¹. Thornton

². Moffet-Bourassa & Dufour

³. Samridhi

بالا تر، بیشتر درگیر فعالیت های مجرمانه هستند. این نابرابری ممکن است به دلیل عوامل متعددی از جمله دسترسی محدود به آموزش و فرصت های شغلی، نرخ بالای فقر و بیکاری، قرار گرفتن در معرض شبکه های جنایی و محیطی مشوق رفتار مجرمانه باشد. در نهایت عوامل اجتماعی (صنعتی شدن، سابقه خانوادگی، بی عدالتی، فرصت های نابرابر، وابستگی به مردان، اعتیاد و مصرف مواد مخدر)، روانی (سوءاستفاده جنسی، آزار عاطفی و بی توجهی، آسیب پذیری روانی، تعارض نقش در خانواده، نارضایتی جنسی، فسادگی و اضطراب، خاطرات آسیب زا کودکی و گذشته و اختلال سلامت روان)، اقتصادی (فشار مالی، بی ثباتی شغلی، کسب و کار نامناسب، بیکاری، فقر و محرومیت نسبی) و فرهنگی (سبک زندگی جدید، آگاهی کم، فقدان نظام آموزشی قوی و فقدان فرصت های آموزشی) نقش اساسی در رفتار انحرافی زنان دارند.

فروس و نادیا^۱ (۲۰۱۶) با روش کمی به بررسی علل مختلف جرم و جنایت در زنان طبقات پایین جامعه و تأثیر مجازات حبس بر آنان در نمونه ای شامل ۳۰ زن پرداخته که نتایج نشان داد بی سواد، فقر، محرومیت نسبی، خانواده ازهم گسیخته و بحرانی با بزهکاری زنان ارتباط مستقیم دارند که این یافته تأییدی بر الگوی نظری مرتن است که بر اساس آن، زنان از طبقه پایین به دلیل فقر و بی سواد (فقر فرهنگی) به زندان می افتند. چنین زنانی تحت تأثیر جو متشنج، رفتارهای غیراخلاقی کارکنان زندان، احساس تنهایی، درماندگی، پرخاشگری درونی و از دست دادن روابط قرار می گیرند.

ب. داخلی

رفتارهای انحرافی مسئله اجتماعی- فرهنگی است. گسترش کج رفتاری های زنان امروزه گریبان گیر بسیاری از جوامع در حال گذار است. در کشور ایران نیز با توجه به ارزش های فرهنگی، اخلاقی، دینی، ساختار اجتماعی، جمعیتی بسیار جوان، کج رفتاری ها یکی از بغرنج ترین و پیچیده ترین مسائل اجتماعی به شمار می آید که موجب جریحه دار شدن وجدان جمعی و

^۱. Ferdoos & Nadia

چالش‌های اخلاقی و اجتماعی گردیده است. مطابق جستجوی در پایگاه‌های علمی، پژوهش‌های صورت گرفته درباره رفتار انحرافی زنان به شرح جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. پیشینه مطالعات پژوهش

Table 1. Background of research studies

Author	Location	Ethnic identity	Sampling method	Sample size	Group	Statistical population
Haghighi (2023)	Birjand	Turkmen	Random	384	Behzisti organization	Teenage girls
Parhoodeh (2022)	Kermanshah	Kurdish	Purposeful and random	100	City residents	Girls 13 to 18 years old
Jan Mohammadi Largani (2022)	Mazandaran	Mazani	Cluster	374	Residents	Women Resident
Sultani & Mohammadi (2022)	Ravansar	Kurdish	Availability	100	Citizens	Women Citizens
salibi (2022)	Tehran	Fars	Availability	102	Tehran Prison	Women in prison
Ameli et al (2021)	Semnan	Fars	Purposeful	17	Semnan Prison	Women in prison
Sajjadi & Madadi (2021)	Arak	Fars	Purposeful	102	Arak Prison	Women in prison
hemayatkah (2021)	Jahrom	Fars	Purposeful	105	Woman arrested in Jahrom	Women in prison
Ghasemi & Karimzadeh - Isfahani (2021)	Isfahan	Fars	Purposeful	69	Isfahan Prison	Women in prison
Shaybani (2021)	Kerman	Fars	Random	384	Kerman Prison	Women in prison
Pourhassan & Isfahani (2021)	Mashhad	Fars	Random	80	Mashhad Prison	Women in prison
Daeshiri (2021)	Yazd	Fars	Availability	34	Yazd Prison	Women in prison
Ghaderi et al (2019)	Urmia	Azari	Availability	127	Urmia Prison	Women in prison
Sultani & Mohammadi (2021)	Kermanshah	Kurdish	Quota	136	Kermanshah Prison	Prisoner and non-prisoner women
Narimani & Alinejad (2019)	Ardabil	Azari	Available	104	Ardabil Prison	Women in prison
Rahmani (2019)	Tehran	Fars	Random	384	Tehran Prison	Women in prison
Asgharizadeh (2018)	Yasuj	Lor	Availability	100	Yasuj City Courts	Women criminals
Ghaznavi (2018)	Kerman	Fars	Random	132	Kerman Prison	Women in prison

Irannejad (2018)	Sistan and Baluchestan	Baloch	Simple random	105	Sistan and Baluchestan Prison	Women criminals in prison
Ghasemzadeh et al (2018)	Isfahan	Fars	Availability	100	Isfahan City Prison	Women in prison
Azadbakht (2017)	Ahvaz	Arab	Random	260	Ahvaz Prison	Women in prison
Zareipour et al (2017)	Urmia	Azari	Availability	150	Urmia Prison	Women in prison
Sharafi Sadrabadi (2017)	Yazd	Fars	Purposeful	100	Yazd Central Prison	Women in prison
Abdi (2017)	Islamshahr	Fars	Availability	50	Islamshahr Prison	Women in prison
Sadr (2017)	Yasuj	Lor	Random	384	Yasuj Prison	Women in prison
Kiani Moghdam (2017)	Kermanshah	Kurdish	Purposeful	70	Kermanshah Prison	girls in perison
Hemmati (2017)	Qazvin	Azari	Random	90	Qazvin Central Prison	Women in prison
Jahanbakhsh & Turki Harchegani (2016)	Shahrekord	Lor	All	102	Shahrekord Prison	Women in prison
Ismaili (2016)	Rey	Fars	Random	88	Shahr-e Ray Penitentiary	Women in prison
Heydarizadeh (2016)	Urmia	Azari	Availability	137	Urmia Prison	Women in prison
Varvaei & Varvaei (2016)	Kermanshah	Kurdish	All	42	Detention center	Detained women and girls
Eboudi Asl (2016)	Yazd	Fars	Simple random	95	Yazd Prison	Women criminals
Marashian & Kashfi (2016)	Ahvaz	Arab	Available	200	Ahvaz Prison	Women criminals
Zareipour et al (2016)	Urmia	Azari	Random	150	Urmia Prison	Women in prison
Moazami et al (2015)	Rajai Shahr	Fars	Simple random	200	Rajai Shahr Prison	Women in prison
Afrashte (2015)	Zahedan	Baloch	Random	198	Zahedan Prison	Women in prison
Zare Shahabadi & Belgorian (2014)	Yazd	Fars	Simple random	100	Yazd University	Female students
Shaygan & Motamedi (2014)	Robt Karim	Fars	Purposeful	100	Behzisti	Criminal and normal women
Hosseini & Salehi (2013)	Zanjan	Azari	Cluster	60	Zanjan Prison	Prisoner and non-prisoner women

Moradian & Moradian (2013)	Kermanshah	Kurdish	Purposeful	30	Kermanshah Prison	Women in prison
Babaei (2012)	Kurdistan	Kurdish	Purposeful	42	Sanandaj Prison	Women in prison
Zamani (2012)	Tehran	Fars	Simple random	104	Tehran Prison	Women in prison
Salehi (2011)	Zanjan	Azari	Random	60	Zanjan Prison	Women in prison
Elmi et al.(2011)	Tabriz	Azari	Simple random	50	Tabriz Prison and the City	Female prisoners and ordinary women
Sharkian (2011)	Mashhad	Fars	Random	110	Mashhad Prison	Women in prison
Bagheri & Moltafet (2010)	Ahvaz	Arab	Classification	200	Central regions	Women in prison
Shahyvandi et al (2010)	Isfahan	Fars	Simple random	120	Central Prison	Women in prison
Sharifi (2009)	Shiraz	Fars	Classification and simple Random	381	Women Citizens	Girls ages 15-24
Bani Fatemeh & Babai Nejad (2009)	Tabriz	Azari	Simple random	79	Tabriz Prison	Women in prison
Malekmiyan & Sharifian (2009)	Golestan	Turkmen	Simple random	90	Golestan Prison	Women in prison
Bani Fatemeh & Bagheri (2008)	Urmia	Azari	All	108	Women in perison	Women in prison
Nasiri (2000)	Babol	Mazni	Availability	350	Court	Women with sexual offenses

چارچوب نظری

نظریه پدرسالاری و رفتار انحرافی زنان

جرم برحسب جنسیت تفاوت معنی داری داشته و معمولاً جرائم خشن را مردان و جرائم سبک نظیر دزدی های کوچک یا جرائم اخلاقی را زنان انجام می دهند (صادقی فسایی و میرحسینی، ۱۳۹۳). توزیع ناعادلانه منابع اجتماعی و تبعیض ساختاری (Belant & Wills, 1387: 167)، مناسبات مردسالارانه نهادهای اجتماعی، نابرابری قدرت اقتصادی، ازدواج اجباری در جوامع سنتی، خشونت های خانوادگی (شاهیوندی و همکاران، ۱۳۸۹ و معظمی و همکاران، ۱۳۹۳)؛ فقر فرهنگی، فشار اجتماعی، سلطه هنجارهای مردانه، جامعه پذیری ناقص و خانواده

ازهم‌گسیخته در رفتار مجرمانه زنان مؤثر است (حاتمی‌خواجه، ۱۳۸۶: ۹۵). ساترلند^۱ (۱۹۳۹) نظریه خرده‌فرهنگی^۲، وجود تعاملات بزه‌کارانه و فرصت مجرمانه و فقر فرهنگی طبقه پایین را از دلایل ارتکاب زنان به جرم می‌داند (جهانبخش و ترکی هرچگانی، ۱۳۹۵). از نگاه نظریه فمینیستی^۳ زنان در حکم قربانیان (تجاوز و خشونت جنسی) هستند (Goldstein, 2015). این نوع جرائم؛ بازتابی از فرهنگ پدرسالاری بوده و تداوم سلطه مردان بر زنان را تداوم می‌بخشند (Campello et al, 2016).

نظریه حاشیه‌نشینی

چسنی لیند^۴ یکی از حامیان اصلی نظریه حاشیه‌نشینی^۵ است و بر این تأکید دارد که موقعیت اجتماعی حاشیه‌ای زنان در ساختار اقتصادی، بازار و جامعه (خانواده، دانشگاه و سازمان‌ها)، دلیل اصلی رفتار مجرمانه زنان است. حاشیه‌نشینی نشانه پیرامونی شدن زنان از مرکز توسعه و خدمات اجتماعی است. درآمد کم، مشاغل ناکافی، پایگاه ضعیف اقتصادی و زیستن در فقر، بیکاری و مسدود بودن فرصت‌های اجتماعی در مقایسه با مردان و سایر گروه‌ها، آن‌ها را به سمت رفتار مجرمانه سوق می‌دهد. قلب اصلی این نظریه، تأثیر طرد اجتماعی زنان از بعد اجتماعی (خانواده، دوستان و سازمان) و اقتصادی (پول، ثروت، شغل و کسب‌وکار) بر جرم و جنایت است. این نظریه، بینشی را در مورد چگونگی تأثیر عوامل اجتماعی-اقتصادی بر رفتار مجرمانه زنان ارائه داده و بر نقش ساختارهای اجتماعی در شکل دادن به مسیرهای جنایی زنان تأکید می‌کند (Samridhi, 2024).

نظریه هم‌نشینی افتراقی

^۱. Sutherland

^۲. Subcultural Theory

^۳. Feminist theory

^۴. Chesney-Lind

^۵. Marginalization theory

دورکیم^۱؛ جرم را امری طبیعی و دارای کارکرد در جامعه می‌داند که باعث تلاش جمعی برای ترمیم نهادهای کژکارکرد و تقویت عناصر اخلاقی در جامعه می‌شوند. جرم‌شناسی و مطالعه مسائل اجتماعی (بزه‌کاری و آسیب‌های اجتماعی) در روند تاریخ دچار تغییراتی اساسی شد. در آغاز تبیین‌های زیست‌شناسانه (لومبروز^۲) حاکم بود (Covington, 2013). به‌مرور دیدگاه‌های جامعه‌شناسی از جمله نظریه خرده‌فرهنگی، بی‌هنجاری، بی‌سازمانی اجتماعی، برچسب‌زنی و هم‌نشینی افتراقی وارد مطالعات جرم‌شناسی شد (عشایری و جهان‌پرور، ۱۴۰۰: ۴۵). جامعه‌شناسان در تبیین رفتارهای مجرمانه به خصایص اجتماعی و فرهنگی شکل‌دهنده رفتارهای زنان توجه داشته و بر ساختارهای اجتماعی و الگوهای کنش متقابل فرد و جامعه تکیه کرده (Gonzales & McNiel, 2019)، از جمله انحراف‌آموزی (تعامل بزه‌کارانه)؛ ناسازگاری فرهنگی و ساختار اجتماعی (ناکامی، محرومیت و ناامیدی از کوشش اجتماعی) را دلیل رفتارهای مجرمانه زنان می‌دانند (محمودی و قادری، ۱۴۰۰: ۱۹۲). نظریه فرصت جرم (دسترسی به جرم؛ بسترهای پدیدآورنده انگیزه مجرمانه)، نظریه سبک زندگی مجرمانه (شیوه‌های زندگی، فعالیت روزمره و شرایط فرهنگی)؛ نظریه فضای قابل دفاع (بی‌نظمی اجتماعی، بی‌سازمانی محیطی، آشفتگی شهری و نبود نظام کنترلی قوی و فروپاشی سرمایه اجتماعی در بین ساکنان) را دلایل رفتارهای مجرمانه می‌داند (فخر و همکاران، ۱۴۰۱: ۵). کچ‌روی و جرم؛ در طول تاریخ بشری وجود داشته و تا دهه‌های قبل، ارتکاب جرم، امری مردانه محسوب می‌شد. اما با تحولات اجتماعی و افزایش فقر، بیکاری، حاشیه‌نشینی، بی‌سازمانی خانوادگی، رفتارهای مجرمانه در میان زنان نیز دیده شد (حیدری‌نژاد، ۱۳۹۵). به‌طوری که محیطی که زنان در آن زندگی می‌کنند یکی از عوامل مهم در رفتارهای مجرمانه آن‌هاست (Estrada & Nilsson, 2012). محیط تأثیرات اجتماعی را بر عقاید، باورها و رفتارهای فرد ممکن ساخته و توسعه می‌دهد. به دلیل اتصالات درون یک شبکه بسته (Sweet & Adhikari, 2023)، غالباً، این تأثیرات باعث می‌شود که افراد با دیدگاه‌ها و رفتارهای کسانی که با آن‌ها مرتبط هستند هماهنگی بیشتری داشته و گاهی اوقات این ارتباطات با افرادی است که نگرش‌ها و رفتارهای طرفدار بزه‌کاری یا جنایت‌کارانه دارند. در زمینه جامعه‌شناسی،

^۱. Durkheim

^۲. Lombroso

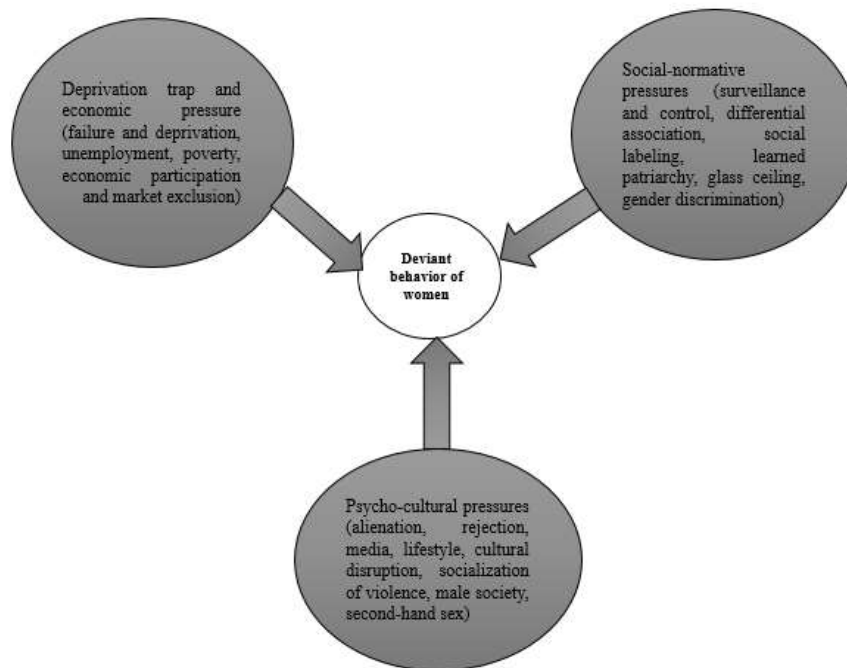
درک این نکته مهم است که جرم و جنایت نمی‌تواند به‌تنهایی وجود داشته باشد. به‌طور پیچیده‌ای با جامعه‌ای که فرد در آن قرار دارد مرتبط است (Rachel, 2021).

نظریه فشار اجتماعی

نظریه فشار مرتون^۱ بیان می‌کند که ساختار اجتماعی و جامعه به یک اندازه مسئول علت جرم زنان هستند. زنان زمانی مستعد ارتکاب جرم هستند که نتوانند از طریق نهادی به اهداف تعریف‌شده فرهنگی دست یابند. پس جرم با اهداف و وسایل ارائه‌شده توسط جامعه ارتباط دارد. به گفته مرتون (۱۹۵۷) در اینجا عدم تعادل بین اهداف و وسایل وجود دارد که جامعه ابزاری را برای همه فراهم نمی‌کند تا اهدافی را که برای آن‌ها در نظر گرفته، به انجام برسانند. نتیجه این وضعیت فشار نامیده می‌شود، یک وضعیت عاطفی ناخوشایند که فرد را مجبور به ارتکاب جرم می‌کند. پس مشکلات اجتماعی-اقتصادی مسئول رفتار مجرمانه هستند (Bhosle, 2009). همچنین سرخوردگی منجر به نگرش مجرمانه در افراد می‌شود. بر اساس نظریه ناکامی-پرخاشگری، سرخوردگی همیشه منجر به پرخاشگری شده و هر پرخاشگری نتیجه سرخوردگی (ناکامی، محرومیت و ناامیدی) است. هنگامی که مردم درک می‌کنند از دستیابی به هدفی منع می‌شوند، احتمالاً ناامیدی آن‌ها به پرخاشگری تبدیل می‌شود. هنگامی که شخصی به هدف خود نزدیک‌تر است، مانعی بر سر راه هدف خیالی او ایجاد می‌کند و این ناامیدی او را به سمت جنایت متمایل می‌کند (Harris, 1974).

الگوی نظری پژوهش

^۱. Merton

شکل ۱. الگوی نظری رفتار انحرافی زنان در ایران

Figure1. Theoretical model of women's deviant behavior in Iran

فرضیه‌های پژوهش

- بین عوامل اجتماعی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
- بین عوامل فرهنگی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
- بین عوامل روانی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
- بین عوامل اقتصادی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش پژوهش

روش انجام تحقیق از نوع فراتحلیل کمی^۱ است که محقق با استفاده از مرور ادبیات و تحقیقات صورت گرفته با محوریت "رفتار انحرافی در بین زنان" در بازه زمانی ۱۳۸۱ الی ۱۴۰۳، ۶۹ پژوهش را به عنوان جامعه آماری شناسایی نموده است که بعد از غربال، ۵۲ مقاله را به عنوان حجم نمونه انتخاب کرده است. بعد از کنترل از حیث روشی، اعتبار، روایی و یافته‌های علمی، آن‌ها را برحسب روش، حجم نمونه، ضرایب همبستگی و سطح معنی‌داری، جامعه آماری، سال و غیره دسته‌بندی و سازمان‌دهی کرده است. در نهایت، متغیرهای مستخرج شده اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و روانی، در پژوهش‌ها بیش از دو بار تکرار شده بوده و به دلیل فراوانی بالا و تکرار آن در مطالعات، وارد نرم‌افزار شدند. مقالات فراتحلیل از پایگاه‌های اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، بانک اطلاعات نشریات کشور، پایگاه مجلات تخصصی نورمگز و مگیران اخذ شده‌اند. ملاک ورود مقاله‌ها در این تحقیق وجود ضرایب همبستگی، حجم نمونه، سطح معنی‌داری و ملاک خروجی کیفی بودن و اسنادی بودن، فقدان اطلاعات آماری الزامی مانند ضریب همبستگی، سال تحقیق، حجم نمونه و همچنین تردید در روایی و پایایی بوده است.

یافته‌های پژوهش

الف. یافته‌های توصیفی

- به لحاظ نوع نمونه‌گیری ۵۱/۲ درصد از پژوهش به صورت تصادفی، ۷/۲ درصد تمام شماری، ۹/۶ درصد خوشه‌ای، هدفمند و طبقه‌ای و ۱۹/۵ درصد در دسترس بوده است.
- ۴۸/۷ درصد از پژوهش متعلق به گروه قومی فارس، ۲۶/۸ درصد آذری، ۷/۲ درصد عرب و ۴/۸ درصد لر، کرد و بلوچ هست.
- ۶۳/۴ درصد از پژوهش در استان‌های کم توسعه، ۲۹/۲ درصد در مناطق درحال توسعه و ۷/۴ درصد در مناطق توسعه یافته صورت گرفته است.

^۱. Comprehensive Meta-Analysis

- ۲۴ درصد از جرائم زنان مربوط به مسائل مالی - اقتصادی (اختلاس و فساد)، ۲۲ درصد از نوع سرقت و کیف‌قاپی، ۲۰ درصد از نوع جرائم غیراخلاقی (جنسی - فразناشویی)، ۱۷ درصد از نوع قاچاق و توزیع مواد مخدر و ۵ درصد سایر جرائم بوده است.

ب. یافته‌های تحلیلی

۱. عوامل مؤثر بر رفتار انحرافی زنان

جدول ۲. عوامل مؤثر بر رفتار انحرافی زنان

Table 2. Factors affecting women's deviant behavior

Research variables		Statistical report				
		Significance level	Z-statistic	Upper limit	Lower limit	Effect size
Social factors	Family breakdown	0.002	9.326	0.102	0.089	0.396
	Weak social cohesion	0.003	5.304	0.427	0.300	0.283
	Experience of family violence	0.002	3.921	0.281	0.120	0.145
	Social monitoring	0.001	7.162	0.380	0.176	0.139
	Interaction with bad friends	0.002	3.894	0.208	0.163	0.301
Cultural factors	Low religious affiliation	0.004	15.036	0.688	0.526	0.402
	Cultural poverty	0.003	9.361	0.219	0.113	0.308
	Risky lifestyle	0.002	9.709	0.401	0.200	0.312
	Low cultural capital	0.001	4.061	0.270	0.198	0.176
	Presence in cyberspace	0.001	7.844	0.388	0.198	0.225
Psychological factors	Feeling of failure	0.001	17.210	0.181	0.114	0.511
	Feeling of alienation	0.002	6.471	0.371	0.264	0.143
	Criminal label	0.004	8.953	0.431	0.190	0.103
	Antisocial personality	0.003	5.100	0.487	0.127	0.111
	Feeling of worthlessness	0.004	7.931	0.238	0.192	0.320
Economic factors	economic -Socio base	0.002	3.492	0.312	0.225	0.199
	Poverty	0.001	3.143	0.371	0.127	0.176
	Unemployment	0.001	11.328	0.242	0.156	0.361
	Relative deprivation	0.001	2.693	0.551	0.384	0.263

بر این اساس نتایج نشان می‌دهد:

عوامل اجتماعی مؤثر بر رفتار انحرافی

- بین ازهم‌گسیختگی خانوادگی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۳۹۶ است.
- بین ضعف انسجام اجتماعی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۲۸۳ است.
- بین تجربه خشونت خانوادگی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۴۵ است.
- بین نظارت اجتماعی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۳۹ است.
- بین تعامل با دوستان ناباب و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۳۰۱ است.

عوامل فرهنگی مؤثر بر رفتار انحرافی

- تعلق مذهبی پایین و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۴۰۲ است.
- بین فقر فرهنگی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۳۰۸ است.
- بین سبک زندگی پرخطر و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۳۱۲ است.
- بین سرمایه فرهنگی پایین و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۷۶ است.
- بین حضور در فضای مجازی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی‌داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۲۲۵ است.

عوامل روانی مؤثر بر رفتار انحرافی

- بین احساس ناکامی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۵۱۱ است.
- بین احساس بیگانگی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۴۳ است.
- بین برچسب مجرمانه و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۰۳ است.
- بین شخصیت ضد اجتماعی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۱۱ است.
- بین احساس بی منزلتی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۳۲۰ است.

عوامل اقتصادی مؤثر بر رفتار انحرافی

- بین پایگاه اقتصادی- اجتماعی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۹۹ است.
- بین فقر و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۱۷۶ است.
- بین بیکاری و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۳۶۱ است.
- بین محرومیت نسبی و گرایش زنان به رفتار انحرافی رابطه معنی داری وجود داشته و مقدار اثر آن برابر با ۰/۲۶۳ است.

بحث و نتیجه گیری

انحرافات امروزه درگذر جامعه از حالت سنتی به مدرنیته، افزایش یافته و با خود آسیب های جدی و زیادی برای خانواده ها ایجاد کرده است. به طوری که زنان به عنوان مهم ترین رکن و عنصر تربیتی جامعه و خانواده در معرض چنین بحرانی قرار گرفته و عمده رفتارهای انحرافی را نیز به

دلایل مختلفی انجام می‌دهند. پژوهش، اسناد و مطالعات پیشینه در ایران نشان می‌دهد دلایل متعددی وجود دارد که زنان را به‌سوی رفتارهای انحرافی سوق می‌دهد که این پژوهش با تکیه بر مرور سیستماتیک و فراتحلیل ۵۲ مقاله به این نتیجه رسیده است که:

الف. عوامل اجتماعی

رفتار انحرافی زنان تحت تأثیر عوامل اجتماعی است. خانواده و ساختار آن عاملی مهمی است که می‌تواند سطحی از رفتارهای انحرافی زنان را تبیین و پیش‌بینی نماید و مقدار این ضریب اثر برابر با ۳۹ درصد است. به این معنی که با افزایش ازهم‌گسیختگی در سطح خانواده، به دلیل بحران روابط اجتماعی خانوادگی، تمایل به رفتارهای خارج از عرف و هنجار نیز افزایش می‌یابد. وجود پیوند، انسجام و پیوستگی‌های میان اعضای خانواده و جامعه، به‌مثابه نقش کنترلی عمل کرده و توانسته ۲۸ درصد از رفتارهای انحرافی زنان را تبیین نماید. این یافته با نتایج مطالعاتی عاملی و همکاران (۱۴۰۰)، سجادی و مددی (۱۴۰۰) و حمایت‌خواه (۱۴۰۰) هم‌سو بوده و آن‌ها را تأیید می‌کند. تجربه خشونت، ضرب و شتم و نزاع فیزیکی میان زن و شوهر و ساختار خانواده، باعث گرایش آن‌ها به رفتار انحرافی شده و در مدل مسیر اندازه اثر آن برابر با ۱۴ درصد است. یکی از راه‌های کاهش کنش‌های انحرافی در میان زنان، تقویت الگوهای کنترل اجتماعی (رسمی و غیررسمی) بوده و این متغیر ۱۳ درصد از تغییرات رفتار انحرافی زنان را تبیین می‌کند. در کنار کنترل اجتماعی، سطح و میزان تعامل با گروه و دوستان صمیمی که به نظریه هم‌نشینی افتراقی شهرت دارد، به ظهور و تداوم رفتارهای انحرافی زنان کمک می‌نماید. این نتایج با یافته‌های پژوهشی نریمانی و علی‌نژاد (۱۳۹۹)، رحمانی (۱۳۹۸)، کریم‌زاده (۱۳۹۸)، عسگری‌زاده (۱۳۹۷)، غزنوی (۱۳۹۷)، ایران‌نژاد (۱۳۹۷)، قاسم‌زاده و همکاران (۱۳۹۷)، آزادبخت (۱۳۹۶)، زارعی پور و همکاران (۱۳۹۶) و شرفی صدرآبادی (۱۳۹۶) هم‌سو بوده و آن‌ها را تأیید می‌کند.

ب. عوامل فرهنگی

عوامل فرهنگی در کنار عوامل اجتماعی، نقش تعیین‌کننده‌ای در رفتار انحرافی زنان دارد. دین از مؤلفه‌های فرهنگی، نقش پیشگیرانه در رفتارهای پرخطر و کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان دارد،

میزان پای‌بندی و تعلق به دین و انجام مناسک دینی، زنان را از گرویدن به‌سوی رفتارهای انحرافی منع می‌کند. این متغیر ۴۰ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی می‌کند. سرمایه فرهنگی نیز سازوکارهای پیشگیرانه در مواجهه با انحرافات اجتماعی زنان دارد. به‌طوری‌که وجود سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته، تجسم‌یافته و نهادینه (سرمایه فرهنگی کلی)، زنان را به لحاظ روانی، ذهنی، شخصیتی و هویتی مستقل، قوی‌تر و با اعتمادبه‌نفس کرده و ضمن افزایش آگاهی و دانش فرهنگی آن‌ها نسبت به پیامدهای رفتارهای نابهنجار، گرایش به رفتارهای انحرافی را کاهش می‌دهد. این متغیر ۱۷ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی می‌کند. هرچه فقر فرهنگی در میان زنان بیشتر؛ به همان میزان گرایش به رفتار انحرافی بیشتر خواهد بود و این متغیر ۳۰ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی می‌کند. نتایج مطالعات عبودی اصل (۱۳۹۵)، مرعشیان و کشفی (۱۳۹۵)، زارعی‌پور و همکاران (۱۳۹۵)، معظمی و همکاران (۱۳۹۴)، حقیقی (۱۴۰۲) و افروشته (۱۳۹۴) نیز نقش دین‌داری و سرمایه فرهنگی را کاهش انحرافات میان زنان مهم و مؤثر دانسته‌اند. انحرافات در گروه زنان امروزه تحت تأثیر مؤلفه‌های سبک زندگی نیز هست. عادت به سبک زندگی پرخطر، شیوه زیست منفی و ناهنجارانه باعث سوق یافتن به‌سوی رفتارهای انحرافی در میان زنان شده و این متغیر ۳۱ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی می‌کند. از طرفی برخی از شیوه‌های انحرافی در سبک زندگی، از سلطه فضای مجازی و رسانه‌ها بر خانواده برمی‌خیزد. حضور زنان در فضای مجازی و عدم کنترل محتوای آن، نقش تعیین‌کننده‌ای در میزان انحرافات زنان داشته است. این نتایج در تأیید یافته‌های جان محمدی لرگانی (۱۴۰۱)، سلطانی و محمدی (۱۴۰۱) و صلیبی (۱۴۰۱) است.

ج. عوامل روانی

شرایط روانی و سازوکارهای ذهنی در کنار عوامل فرهنگی-اجتماعی، ظهور و بروز انحرافات میان زنان را دامن می‌زند. ناکامی از مهم‌ترین شاخص روانی مؤثر بر گرایش زنان به رفتار انحرافی است. زیرا ناکامی به معنای سرخوردگی، احساس شکست و ناتوانی در جبران تجارب منفی ناشی از دست دادن موقعیت‌های اجتماعی و نرسیدن به هدف است. لذا نقش اصلی در گرایش به رفتارهای انحرافی زنان داشته است. این متغیر ۵۱ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی کرده و این نتیجه با یافته‌های مطالعاتی شیبانی (۱۴۰۰)، حقیقی (۱۴۰۲)، پورحسن و اصفهانی

(۱۴۰۰) و دهشیری (۱۴۰۰) همسو بوده و آن‌ها را تأیید می‌کند. طرد اجتماعی و بیگانگی از اجتماع، جمع، گروه و خانواده در جامعه، زنان را در دایره رفتارهای انحرافی قرار می‌دهد. طبق نتایج پژوهش همتی (۱۳۹۶)، جهانبخش و ترکی هرچگانی (۱۳۹۵) و اسمعیلی (۱۳۹۵) با افزایش احساس بیگانگی؛ بستر و شرایط ارتکاب به رفتار انحرافی در میان زنان نیز بیشتر شده و این متغیر ۱۴ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی می‌کند. در کنار دو متغیر فوق (بیگانگی و ناکامی)، نگرش اجتماع به زنان نیز مهم است. به‌طوری‌که انگ‌زنی، داغ‌بزه‌کاری و مجرمانگی و در کل برچسب مجرمانگی به زنان، از احتمال اصلاح و بازگشت‌پذیری آن‌ها به شرایط به‌هنجار جلوگیری کرده و شدت یافتن این القاب و عناوین منفی از سوی اجتماع، احتمال گرایش به رفتار انحرافی را تقویت می‌کند و این متغیر ۱۰ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش‌بینی می‌کند. به‌طوری‌که شدت یافتن چنین انگ و برچسب، به احساس بی‌منزلفتی، خواری و حقارت شخصیتی زنان منجر شده و بسترهای ارتکاب به انحرافات را فراهم می‌سازد؛ زیرا جمع و گروه‌های اجتماعی به‌مثابه امری ساختاری، تعیین‌گر و جهت‌دهنده به رفتارهای فردی زنان در بعد تمایلات انحرافی و باز تکرار آن عمل می‌کنند. درنهایت تعامل شرایط فوق با همدیگر، زنان را به شخصیتی ضداجتماعی تبدیل می‌سازند. شخصیت اجتماع‌ستیزانه، ضد هنجارها و ناسالم به‌لحاظ خلق‌وخو و رفتارهای مدنی، آن‌ها را به‌سوی گروه خرده‌فرهنگی، ضد‌هنجار و منحرف سوق می‌دهد. درنهایت نتایج مطالعاتی بالا با یافته‌های شایگان و معتمدی (۱۳۹۳)، حقیقی (۱۴۰۲)، حسینی و صالحی (۱۳۹۲)، زمانی (۱۳۹۱) و صالحی (۱۳۹۰) همسو بوده و آن‌ها را تأیید می‌کند.

د. عوامل اقتصادی

اقتصاد به‌مثابه سرمایه، دارایی و منابع مادی- عینی، میزانی از رفتارهای انحرافی زنان را تعیین می‌کنند. مهم‌ترین مؤلفه آن، زنانگی فقر است. زنان به دلیل شرایط جسمانی- روانی و عدم مشارکت اقتصادی در ساختار بازاری- اقتصادی و فقیر شدن؛ خود را معرض آسیب‌های اجتماعی قرار می‌دهند. ناتوانی در تأمین نیازهای مالی و وابستگی مالی، رفتارهای انحرافی را به‌مثابه یکی

از سازوکارهای برون رفت از بحران مالی - اقتصادی، پیش پای زنان قرار می دهد. در فراتحلیل کمی ۱۷ درصد از تغییرات رفتار انحرافی زنان توسط میزان و شدتی از فقر تبیین و پیش بینی شده است. با افزایش فقر و افت پایگاه اقتصادی - اجتماعی آنها در جامعه، زنان به سوی حاشیه جامعه سوق داده شده و با افزایش سطح شکاف، نابرابری و تبعیض طبقاتی - مالی، انحرافات در میان زنان نیز شدت بیشتری می یابد. هرچه افت پایگاهی آنها بیشتر شود، سطح گرایش به انحرافات نیز بیشتر می شود. این متغیر ۱۹ درصد از تغییرات رفتار انحرافی را پیش بینی می کند. پژوهش های باقری و ملتفت (۱۳۸۹)، حقیقی (۱۴۰۲)، شاهپوندی و همکاران (۱۳۸۹)، بنی فاطمه و بابائی نژاد (۱۳۸۸) و ملکمیان و شریفیان (۱۳۸۸) نیز بر نقش فقر، پایگاه اقتصادی - اجتماعی و بیکاری بر گرایش به سوی انحرافات در میان زنان تأکید کرده اند. در کنار عوامل اقتصادی بالا (فقر، پایگاه طبقاتی)، مسئله بیکاری و محرومیت نسبی در تبیین رفتارهای انحرافی زنان حائز اهمیت است. نتایج مطالعاتی صدر (۱۳۹۶)، حیدری زاد (۱۳۹۵)، وروایی و وروایی (۱۳۹۵)، زارع شاه آبادی و بلگوریان (۱۳۹۳)، علمی و همکاران (۱۳۹۰)، شارکیان (۱۳۹۰)، بنی فاطمه و باقری (۱۳۸۷)، قاسمی و کریم زاده اصفهانی (۱۴۰۰)، قادری و همکاران (۱۳۹۹) و عبدی (۱۳۹۶) نشان می دهد شدت یافتن بیکاری (۳۶ درصد) و محرومیت نسبی (۲۶ درصد) میزان رفتارهای انحرافی میان زنان را افزایش می دهد.

در پایان به لحاظ مقایسه عوامل چندگانه مؤثر بر رفتار انحرافی زنان می توان گفت در بعد اجتماعی دو متغیر (ازهم گسیختگی خانوادگی $I=0/396$ و تعامل با دوستان ناباب $I=0/301$)؛ در بعد فرهنگی متغیر (تعلق مذهبی پایین $I=0/402$ و فقر فرهنگی $I=0/308$)؛ در بعد عوامل روانی (احساس ناکامی $I=0/511$ و احساس بی منزلتی $I=0/320$) و در بعد اقتصادی (بیکاری $I=0/361$ ، محرومیت نسبی $I=0/263$) بیشترین نقش و تأثیر را در گرایش زنان به رفتار انحرافی طی فاصله زمانی ۱۳۸۱ الی ۱۴۰۲ داشته است.

با توجه به نتایج پیش گفته و به منظور کاهش رفتار انحرافی در زنان، پیشنهادهای زیر توصیه می شود:

- تسهیل در بیمه تأمین اجتماعی زنان ایرانی اعم از خانه دار، غیرخانه دار و فعالان عرصه اجتماعی برای احساس هویت سازمانی و کسب آرامش برای آینده؛

- تقویت تشکلهای مدنی- دولتی در راستای کارآفرینی اجتماعی زنان و ترغیب زنان طبقات و گروههای مختلف به فضای کسب و کار اجتماعی؛
 - ایجاد امید اجتماعی نسبت به انگیزه، آینده و تلاش زنان و شناسایی زنان توانمند و غیرتوانمند در محلات، شهر و روستاهای مختلف از طریق تشکیل کارگروههای تخصصی تحت نظارت سازمان (مطابق تقسیم کار سازمانی)؛
 - آموزش و بازآموزی زنان بزهکار و مجرم در زندان و ترخیص شده برای فعالیت مجدد در اجتماع و جذب آنها در فرایند شغلی، بازاری، خانوادگی و مدنی؛
 - استفاده از زنان مجرم زندانی و ترخیص در مشاغل مدنی و نیمه دولتی برای سرگرمی و تکمیل اوقات فراغت (ارتباط آن با سبک زندگی و تفریحی سالم و نشاط محور).
- همچنین به آن دسته از پژوهشگرانی که قصد تحقیق در زمینه رفتارهای انحرافی در زنان را دارند، پیشنهادهای زیر توصیه می گردد:
- انجام پژوهش کیفی ملی درباره دلایل گرایش زنان به رفتار مجرمانه و تفاوت های آن با مردان در نوع، نرخ و دلایل جرم؛
 - مطالعه مردم نگارانه جرائم زنانه برحسب هویت قومی، زبانی و جغرافیایی و فرهنگی؛
 - پیمایش ملی در مناطق جرم خیز (مختص زنان)؛
 - پژوهش در زمینه ارتباط فرهنگ فقر، تله محرومیت، نوع خانواده (استبدادی، آشفته و اقناعی) با رفتارهای مجرمانه زنان از طریق تشکیل پرونده پروفایلی.

قدردانی

از نظرهای سازنده داوران گرامی فصلنامه و مسئولین و کارشناسان مجله در ارتقای کیفیت مقاله حاضر کمک شایانی نمودند، تقدیر و تشکر به عمل می آید.

منابع

- آزادبخت، مریم. (۱۳۹۶). جغرافیای جرم با تأکید بر جرائم زنان در شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- اسمعیلی، فرشته. (۱۳۹۵). بررسی عوامل خانوادگی مؤثر بر بزهکاری زنان زندانی (مورد مطالعه: ندامتگاه شهر ری). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- افراشته، جمیله. (۱۳۹۴). وضعیت تعدد و تکرار جرم زنان مجرم در زاهدان و راهکارهای پیشگیری از آن طی سالهای ۹۰ و ۹۱. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- ایران نژاد، مریم. (۱۳۹۷). بررسی عوامل مؤثر بر بزهکاری زنان و راهکارهای پیشگیری از آن در استان سیستان و بلوچستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر انزلی.
- بابایی، حسین. (۱۳۹۱). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر بزهکاری زنان (مطالعه موردی: سنج سال ۹۱-۹۰). دانش انتظامی کردستان، ۳(۱۱)، ۱۵۵-۱۱۳.
- باقری، معصومه و ملتفت، حسین. (۱۳۸۹). برخی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم زنان. دانش انتظامی، ۴(۲)، ۱-۱۴.
- بلانت، آلیسون و ویلس، جین. (۱۳۸۹). دگراندیشی در فلسفه جغرافیا. ترجمه حسین حاتمی نژاد. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- بنی فاطمه، حسین و بابائی نژاد، رامین. (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با میزان جرائم زنان زندان تبریز. جامعه شناسی، ۲(۴)، ۲۰-۱.
- بنی فاطمه، حسین و باقری رئوف، زینب. (۱۳۸۷). عوامل اجتماعی مؤثر بر شدت جرائم در بین زنان مجرم. جامعه شناسی، ۲(۴)، ۱۴-۱.
- پرهوده، فرزاده، امیری، سلمان، حسینی، حامد و پرهوده، فریاد. (۱۴۰۱). تعیین کننده های گرایش به بزهکاری در بین نوجوانان و راهکارها مطالعه موردی (دختران و پسران ۱۳-۱۸ ساله ساکن در شهرستان کرمانشاه. قانون یار، ۲۲(۴)، ۱۱۲-۱۰۷.

- پورحسن، فاطمه و اصفهانی، مهدی. (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین نحوه گذران اوقات فراغت پیش از زندان زنان با میزان بزهکاری در بانوان زندانی شهر مشهد. پنجمین کنفرانس بین‌المللی مطالعات جهانی در علوم/انسانی، مدیریت و کارآفرینی.
- جان محمدی لرگانی، وحید. (۱۴۰۱). جنسیت، گردشگری و انحراف. دانش انتظامی مازندران، ۱۳(۱)، ۷۴-۴۹.
- جنابآبادی، حسین و تراب، فاطمه. (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر بزهکاری زنان و راه‌های پیشگیری آن. یازدهمین اجلاس بین‌المللی روان‌شناسی و علوم اجتماعی، تهران.
- جهانبخش، اسماعیل و ترکی هرچگانی، محبوبه. (۱۳۹۵). بررسی عوامل اجتماعی - اقتصادی مؤثر بر جرم زنان زندانی شهرکرد. پژوهش اجتماعی، ۸(۳۱)، ۱۴۴-۱۱۹.
- جهانشاهی، محمدحسین. (۱۳۸۷). شهر و زنان. جستارهای شهرسازی، ۲۴ و ۲۵، ۵-۲.
- حاتمی خواجه، نادر. (۱۳۸۶). پذیرش از سوی جامعه زندانیان. تهران: راه تربیت.
- حجازی، الهه و صالحی، کیوان. (۱۳۸۶). عوامل مؤثر در بروز انحرافات اجتماعی (از دیدگاه دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد). رفاه اجتماعی، ۶(۲۲)، ۲۳۲-۲۱۹.
- حسینی، سید احمد و صالحی، فرزانه. (۱۳۹۲). عوامل خانوادگی مؤثر بر ارتکاب جرم زنان زندانی زنجان. پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده، ۱(۱)، ۹۷-۸۳.
- حسینیان، سیمین. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر ساختار قدرت در بین خانواده‌های زنان شاغل و غیرشاغل. راهبری زن و خانواده. ۳(۸)، ۱۶-۱.
- حقیقی، علیرضا. (۱۴۰۲). شناسایی عوامل مؤثر بر افزایش روند بزهکاری در بین دختران جوان و نوجوان شهرستان بیرجند (بررسی آسیب‌های ناشی از فقر اجتماعی آنان در دهه ۹۰). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان خراسان رضوی، مرکز پیام نور مشهد.
- حمایت‌خواه، مجتبی. (۱۴۰۰). تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انحرافات زنان. انتظام اجتماعی، ۱۳(۱)، ۲۶-۱.
- دهشیری، مریم. (۱۴۰۰). بررسی دلایل تکرار جرم و بازگشت به زندان در زنان زندانی شهر یزد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تفت، گروه حقوق.
- رحمانی، زهرا. (۱۳۹۸). بررسی جرم شناختی تأثیر ترس از فقر بر جرم سرقت (زنان سارق استان تهران). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، پردیس دانشگاهی دانشگاه قم.

- زارع شاه‌آبادی، اکبر و بلغوریان، مستانه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه طرد اجتماعی و بزهکاری در میان دانشجویان دختر دانشگاه یزد. *بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۴(۲)، ۲۸۶-۲۶۵.
- زارعی‌پور، علی،، نرمایون، نوشین و زارع، فاطمه. (۱۳۹۶). سلامت معنوی و ارتباط آن با جرم در زنان زندانی شهرستان ارومیه. *پژوهش در دین و سلامت*، ۴(۱)، ۲۳-۸.
- زاهدی، شمس‌السادات. (۱۳۸۶). *زنان و توسعه*. تهران: انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- زمانی، فریبا. (۱۳۹۱). مطالعه جامعه‌شناختی تأثیر وضعیت خانوادگی در بزهکاری زنان در تهران. *جامعه پژوهشی فرهنگی*، ۳(۲)، ۷۹-۹۹.
- سجادی، نیوشا و مددی، مهدی. (۱۴۰۰). واکاوی همبستگی مشکلات اقتصادی و بزهکاری زنان (مطالعه موردی زندان اراک). *نهمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی*، تهران.
- سلطانی، بهاره و محمدی، فرشته. (۱۴۰۱). عوامل مؤثر بر گرایش جوانان و زنان به اعتیاد و بزهکاری زنان. *پیشرفت نوین در علوم رفتاری*، ۴(۵۵)، ۴۵۶-۴۴۹.
- شارکیان، هانیه. (۱۳۹۰). *بررسی عوامل خانوادگی مؤثر بر شدت ارتکاب جرم زنان زندانی در زندان مرکزی مشهد در سال ۱۹/۹۰*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- شاهیوندی، احمد،، رئیس‌ی و انانی، رضا و سلطانی، مرضیه. (۱۳۸۹). بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب نوع جرم زنان در شهر اصفهان. *نظم و امنیت انتظامی*، ۱۱(۳)، ۱۰۷-۷۹.
- شایگان، فریبا و معتمدی، صدیقه. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر عوامل اجتماعی در بزهکاری زنان. *شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده*، ۱۶(۶۳)، ۱۹۸-۱۶۳.
- شرفی صدرآبادی، فریده. (۱۳۹۶). *بررسی عوامل بازگشت زندانیان زن به زندان و ارائه راهکارهای پیشگیرانه (مطالعه موردی زندانیان زندان مرکزی یزد)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تفت.
- شریفی، سلیمان. (۱۳۸۸). *بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مرتبط با تمایل دختران به رفتار بزهکارانه (مطالعه موردی: دختران ۱۵ تا ۲۴ سال شهر شیراز)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.
- شیبانی، فرح‌ناز. (۱۴۰۰). *تحلیل فضایی-مکانی جغرافیای جرم با تأکید بر مخاطره اعتیاد زنان در شهر کرمان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- صادقی فسایی، سهیلا و میرحسینی، زهرا. (۱۳۹۳). تحلیل جامعه‌شناختی درک و تصور کنشگران اجتماعی از جرائم زنان. *مسائل اجتماعی ایران*، ۵(۲)، ۴۰-۲۱.

- صالحی، فرزانه. (۱۳۹۰). بررسی عوامل فردی و خانوادگی مؤثر بر ارتکاب جرم زنان (مطالعه موردی زنان زنجان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- صدر، محبوبه. (۱۳۹۶). بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب نوع جرم زنان در شهر یاسوج. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، واحد جیرفت، دانشگاه آزاد اسلامی.
- صلیبی، ژاسنت. (۱۴۰۱). رابطه ویژگی‌های شخصیت و هوش هیجانی با گرایش به جرم در زندان ۱۸-۴۰ ساله شهر تهران. پژوهشنامه زنان، ۱۳(۱)، ۱۳۷-۱۱۱.
- عاملی، اکرم، جهانگیرپور، علی، نادعلی، عباس و قربانی، ابراهیم. (۱۴۰۰). عوامل مؤثر بر ارتکاب جرائم خورده‌فروشی و توزیع مواد مخدر. پلیس زن، ۱۵(۳۴)، ۲۹۸-۲۷۴.
- عبدی، بهرام. (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر بزهکاری زنان در شهرستان اسلامشهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، مرکز پیام نور تهران جنوب.
- عبودی اصل، آرزو. (۱۳۹۵). بررسی رابطه معنویت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میزان جرم زنان زندانی شهر یزد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه یزد. پردیس علوم انسانی و اجتماعی.
- عسکری‌زاده، آرزو. (۱۳۹۷). عوامل اجتماعی گرایش زنان به ارتکاب جرم در شهر یاسوج و راهکارهای پیشگیری از آن در سال‌های ۹۱-۹۵. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نورآباد ممسنی.
- علمی، محمود، تقوی، نعمت‌الله و کاظمی‌فر، سولماز. (۱۳۹۰). بررسی نقش عوامل اجتماعی در گرایش به جرم. مطالعات جامعه‌شناسی، ۳(۹)، ۲۱-۷.
- غزنوی، محمد. (۱۳۹۷). بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر گرایش به بزهکاری زنان در جنوب استان کرمان. ششمین کنفرانس ملی حقوق و مطالعات قضایی، تهران.
- فخر، مهدیه، دارابی، شهرداد و نجفی توانا، علی. (۱۴۰۱). بزه‌دیدگی زنان در قلمرو ملی و فراملی با تأکید بر نظریات جرم‌شناسی. تحقیقات حقوقی، ۱۵(۶۵)، ۱۵-۱.
- قادری، داود، آسایش‌خواه، مژگان و مصطفایی، علی. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین اختلالات شخصیتی با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و نوع جرم در زنان زندانی شهر ارومیه. پلیس زن، ۱۴(۳۲)، ۷۶-۶۱.

- قاسم‌زاده، مهدی، جعفری ولدانی، حامد، احمدی، مینا و امیر مظاهری، امیرمسعود. (۱۳۹۷). تأثیر عوامل روان‌شناختی بر ارتکاب جرم و ضرورت توجه به آن در نظام‌های حقوقی و فرآیندهای قضائی. *زنان*، ۹(۲۵)، ۲۳-۳۸.
- قاسمی، راضیه و کریم‌زاده، یکتا. (۱۴۰۰). بررسی علل گرایش زنان به جرائم مرتبط با مواد مخدر در شهر اصفهان. *حقوق و مطالعات نوین*، ۲(۳)، ۱۳-۲.
- کیانی مقدم، جواد. (۱۳۹۶). تبیین جامعه‌شناختی اثرات ساختاری خانواده در گرایش زنان و دختران به جرائم (مورد مطالعه: زنان و دختران زندانی کرمانشاه سال ۹۶-۱۳۹۵). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی البرز.
- محمدی‌بی‌ابری، اکرم. (۱۴۰۰). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر در ارتکاب جرم زنان در شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۹. *دانش‌انتظامی کرمانشاه*، ۱۲(۴۶)، ۵۰-۳۵.
- محمودی، مهدی و قادری، فاطمه. (۱۴۰۰). سبب‌شناسی انحراف جنسی زنان و راهکارهای پیشگیرانه از آن. *پژوهشنامه زنان*، ۱۲(۱)، ۲۱۹-۱۹۳.
- مرادیان، پرویز و مرادیان، فرهاد. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم و بزهکاری در زنان شهر کرمانشاه. *دانش‌انتظامی کرمانشاه*، ۳(۱)، ۳۲-۲۵.
- مرعشیان، زینب و کشفی، سیدسعید. (۱۳۹۵). عوامل مرتبط با بزهکاری زنان در فضای سایبری با تأکید بر اعتیاد به اینترنت. *زن و فرهنگ*، ۸(۳۲)، ۱۰۲-۹۱.
- معظمی، شهلا، شیروی، مهسا و صالحی، معصومه. (۱۳۹۴). تأثیر زندان بر تکرار جرم زنان. *دانشنامه حقوق و سیاست*، ۱۱(۲۳)، ۵۸-۳۹.
- مکانیکی، جواد، کاوسی، الهه و احتشام، سعیده. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر کالبد شهر در ایجاد یا تقویت حس امنیت زنان (نمونه موردی: مناطق ۱ و ۲ شهر بیرجند). *دانش‌انتظامی خراسان جنوبی*، ۴(۱)، ۴۱-۲۰.
- ملک‌میان، لینا و شریفیان، سعید. (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر جرم در زنان زندانی. *پژوهش‌های اجتماعی*، ۲(۵)، ۲۷-۱۱.
- نریمانی، محمد و علی‌نژاد، مهدی. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین اختلالات شخصیتی با نوع جرم در بین زنان زندانی شهر اردبیل. *سومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی*، اردبیل.
- نصیری، معصومه. (۱۳۸۱). کج‌رویی جنسی، علل و زمینه‌های آن. *رفاه اجتماعی*، ۵(۱)، ۲۲۱-۲۳۷.
- همتی، رقیه. (۱۳۹۶). ارزیابی علت جرم و پیامدهای زندان بر زنان زندانی در شهر قزوین. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره).

وروایی، طاهره و وروایی، اکبر. (۱۳۹۵). تأثیر طرد اجتماعی بر تکرار جرم زنان پس از آزادی از زندان.

انتظام/اجتماعی، ۸(۲)، ۳۳-۶۴.

- Abboudi-Asl, A. (2016). *Investigating the relationship between spirituality and perceived social support with the crime rate of female prisoners in Yazd*. Master's Thesis,. Humanities and Social Sciences Campus - Faculty of Psychology and Educational Sciences, Yazd University. (In Persian)
- Abdi, B. (2017). *Factors affecting female delinquency in Islamshahr County*. Master's thesis. Payam Noor University of Tehran Province, Payam Noor Center, South Tehran. (In Persian)
- Afrashte, J. (2015). *The status of multiplicity and recidivism of female criminals in Zahedan and strategies for its prevention during 2011 and 2012*. Master's Thesis, Faculty of Theology and Islamic Studies, University of Sistan and Baluchestan. (In Persian)
- Agboola, C. (2017). Why do they need to punish us more: Women's lives after imprisonment. *South African Review of Sociology*, 48(2), 32-12.
- Ameli, A., Jahangirpour, A., Nadali, A. & Ghorbani, E. (2021). Factors affecting the commission of retail crimes and drug distribution. *Women's Police Quarterly*, 15(34), 298-274. (In Persian)
- Ang, S. Y. & Mat Saat, G. A. (2024). Sociological factors of women criminality: A systematic review. *Geografia-Malaysian Journal of Society and Space*, 20(3), 155-170.
- Askarizadeh, A. (2018). *Social factors of women's tendency to commit crime in Yasuj city and strategies for its prevention in 2018-2019*. Master's Thesis, Faculty of Humanities, Noorabad Mamasani Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Azadbakht, M. (2017). *Geography of crime with emphasis on women's crimes in Ahvaz*. Master's Thesis. Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz. (In Persian)
- Babaei, H. (2012). Investigating social factors affecting women's delinquency (Case study: Sanandaj, 2012-2013). *Quarterly Journal of Kurdistan Police Science*, 3(11), 113-155. (In Persian)
- Bagheri, M. & Melfatt, H. (2010). Some factors affecting women's crime. *Quarterly Journal of Police Science*, 4(2), 1-14. (In Persian)
- Bani Fatemeh, H. & Baba'inejad, R. (2009). Investigating social factors related to the crime rate of women in Tabriz prison. *Journal of Sociology*, 2(4), 1-20. (In Persian)

- Bani Fatemeh, H. & Bagheri Rauf, Z. (2008). Social factors affecting the severity of crimes among female criminals. *Journal of Sociology*, 2(4), 1-14. (In Persian)
- Barrick, K., Lattimore, P. K. & Visher, C. A. (2014). Reentering women: The impact of social ties on long-term recidivism. *The Prison Journal*, 94(3), 279-304.
- Bhosle, S. (2009). *Female Crime in India and Theoretical perspective of Crime*. Dehli: Kalpaz Publications.
- Blunt, A. & Wills, J. (2010). *Other Thinking in the Philosophy of Geography*. Translated by Hossein Hatami-Nejad. Tehran: Tehran University Press. (In Persian)
- Campello, M., Campello, B., Bilsky, W. & Roazzi, A. (2016). The culture of honor as the best explanation for the high rates of criminal homicide in Pernambuco: A comparative study with 160 convicts and non-convicts. *Anuario de Psicología Jurídica*, 26(1), 114-121.
- Covington S. (2013). *Beyond Violence: A Prevention Program for Criminal Justice-Involved Women*. Hoboken, NJ: Wiley and Sons, Inc
- Daly, K. (1992). Women's pathways to felony court: Feminist theories of lawbreaking and problems representation. *Southern California Review of Law and Women's Studies*, 2, 11-52.
- DeHart, D., Lynch, S., Belknap, J., Dass-Brailsford, P. & Green, B. (2013). Life history models of offending: The role of serious mental illness and trauma in women's pathways to jail. *Psychology of Women Quarterly*, 00(0), 1-14.
- Dehshiri, M. (2021). *Study of the reasons for recidivism and return to prison in women prisoners in Yazd city*. Master's Thesis, Law Department, Taft Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Elmi, M., Taghavi, N. & Kazemifar, S. (2011). Investigating the role of social factors in the tendency to commit crime. *Sociological Studies*, 3(9), 7-21. (In Persian)
- Esmaeili, F. (2016). *Study of family factors affecting female prisoners' delinquency (Case study: Shahr-e Ray penitentiary)*. Master's Thesis, Faculty of Social Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Estrada, F. & Nilsson, A. (2012). Does it cost more to be a female offender? A life course study of childhood circumstances, crime, drug abuse, and living conditions. *Feminist Criminology*, 7(3), 196-219.
- Fair, H. & Walmsley, R. (2022). *World Female Imprisonment List*. ICPR
- Fakhr, M., Darabi, S. & Najafi Tavana, A. (2012). Women's victimization in the national and transnational realm with emphasis on criminological theories. *Legal Research Quarterly*, 15(65), 15-1. (In Persian)

- Ferdoos, A. & Nadia, H. (2016). Sociological analysis of lower class women's crime and imprisonment impact on women (A case study of Adiala Jail). *Pakistan Journal of Criminology*, 8(3), 91-106.
- Ghaderi, D., Asayeshkhah, M. & Mostafaei, A. (2010). Investigating the relationship between personality disorders, demographic characteristics and type of crime in female prisoners in Urmia. *Two Quarterly Journals of Women's Police*, 14(32), 61-76. (In Persian)
- Ghasemi, R. & Karimzadeh, Y. (2019). Investigating the causes of women's tendency to commit drug-related crimes in Isfahan. *Journal of Modern Law and Studies*, 2(3), 2-13. (In Persian)
- Ghasemzadeh, M., Jafari-Vladani, H., Ahmadi, M. & Amir-Mazaheri, A. (2018). The effect of psychological factors on committing a crime and the necessity of paying attention to it in legal systems and judicial processes. *Women's Quarterly Journal*, 9(25), 23-38. (In Persian)
- Ghaznavi, M. (2018). Investigating the economic factors affecting the tendency to commit crime among women in the south of Kerman province. *The Sixth National Conference on Law and Judicial Studies*. (In Persian)
- Goldstein, D. (2015). *Too old to commit crime? The Marshall project*. <https://www.themarshallproject.org/2015/03/20/too-old-to-commit-crime>.
- Gonzales, L. & McNiel D. E. (2019). Correlates of gun violence by criminal justice-involved adolescents. *Law and Human Behaviour*, 44(3), 238-249.
- Haghighi, A. (2023). *Identifying factors affecting the increase in delinquency among young and adolescent girls in Birjand city (Investigating the harm caused by their social poverty in the 1990s)*. Master's Thesis, Social Sciences, Payam Noor University of Khorasan Razavi Province, Payam Noor Center of Mashhad. (In Persian)
- Hamayatkah, M. (2021). The effect of virtual social networks on women's social deviations. *Quarterly Journal of Social Order*, 13(1), 1-26. (In Persian)
- Harris, B. (1974). Mediators between frustration and aggression in a field experiment. *Journal of Experimental Social Psychology*, 10, 561-571.
- Hatami Khajeh, N. (2007). *Acceptance by the Prisoners' Community*. Tehran: Rah Tarbiyat. (In Persian)
- Hejazi, E. & Salehi, K. (2007). Factors affecting the occurrence of social deviations (from the perspective of students under the protection of the Relief Committee). *Quarterly Journal of Social Welfare*, 6(22), 232-219. (In Persian)

- Hemmati, R. (2017). *Evaluating the causes of crime and the consequences of prison on women prisoners in Qazvin*. Master's Thesis, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University. (In Persian)
- Hosseini, S. & Salehi, F. (2013). Family factors affecting the crime of women prisoners in Zanjan. *Quarterly Journal of Social-Police Research on Women and Family*, 1(1), 83-97. (In Persian)
- Hosseini, S. (2011). Study of factors affecting the power structure among working and non-working women's families. *Journal of Women and Family Leadership Thought*, 3(8), 1-16. (In Persian)
- Irannejad, M. (2018). *Study of factors affecting female delinquency and strategies for its prevention in Sistan and Baluchestan province*. Master's Thesis, Faculty of Humanities, Bandar Anzali Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Jahanbakhsh, E. & Torki Harchegani, M. (2016). Study of socio-economic factors affecting the crime of women prisoners in Shahrekord. *Quarterly Journal of Social Research*, 8(31), 119-144. (In Persian)
- Jahanshahi, M. (2008). *City and Women*. Urban Development Essays. No. 25. (In Persian)
- Jan Mohammadi Largani, V. (2014). Genie, tourism and deviation. *Mazandaran Police Science Journal*, 13(1), 49-74. (In Persian)
- Janaabadi, H. & Torab, F. (2018). Factors affecting female delinquency and ways to prevent it. *The 11th International Conference on Psychology and Social Sciences*. (In Persian)
- Kiani-Moghaddam, J. (2017). *Sociological explanation of the structural effects of the family on women's and girls' tendency to commit crimes (case study of Kermanshah women and girls in prison in 2016-2017)*. Master's thesis, Alborz Institute of Higher Education. (In Persian)
- Levenson, J. S., Willis, G. M. & Prescott, D. S. (2015). Adverse childhood experiences in the lives of female sex offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 27(3), 258-283.
- Mahmoudi, M. & Ghaderi, F. (2011). Etiology of women's sexual deviation and preventive strategies. *Women's Research Journal*, 12(1), 193-219. (In Persian)
- Malekmian, L. & Sharifian, S. (2009). Investigating social factors affecting crime in imprisoned women. *Quarterly Journal of Social Research*, 2(5), 11-27. (In Persian)
- Marashian, Z. & Kashfi, S. (2016). Factors related to women's delinquency in cyberspace with emphasis on internet addiction. *Quarterly Journal of Women and Culture Research*, 8(32), 91-102. (In Persian)
- Megreya, A. M. (2015). Emotional intelligence and criminal behavior. *Journal of Forensic Science*, 60(1), 84-88.

- Mekkaniki, J., Kavsi, E. & Ehtesham, S. (2015). Investigating the effect of the city structure on creating or strengthening women's sense of security (case study: Areas 1 and 2 of Birjand city). *Quarterly Journal of Police Science of South Khorasan*, 4(1), 20-41. (In Persian)
- Moazami, S., Shiravi, M. & Salehi, M. (2015). The effect of prison on women's recidivism. *Encyclopedia of Law and Politics*, 11(23), 58-39. (In Persian)
- Moffet-Bourassa, M. & Dufour, I. F. (2024). Women's homelessness and the justice system: A study of desistance and social (Re) integration among canadian women who used or did not use criminal activities to survive. *Criminal Justice and Behavior*, 51(9), 1433-1449.
- Mohammadi-Bia-Abri, A. (2011). Study of social factors affecting women's crime in Kermanshah city in 2010. *Kermanshah Quarterly Journal of Law Enforcement Science*, 12(46), 35-50. (In Persian)
- Moradian, P. & Moradian, F. (2013). Study of factors affecting crime and delinquency in women in Kermanshah city. *Kermanshah Quarterly Journal of Law Enforcement Science*, 3(1), 25-32. (In Persian)
- Narimani, M. & Alinejad, M. (2010). Investigating the relationship between personality disorders and the type of crime among women prisoners in Ardabil. *Third National Conference on Social Harms*. (In Persian)
- Nasiri, M. (2002). Sexual perversion, its causes and contexts. *Social Welfare Quarterly*, 5(1), 221-237. (In Persian)
- Parhodeh, F., Amiri, S., Hosseini, H. & Parhodeh, F. (2014). Determinants of delinquency among adolescents and solutions: a case study (13-18 year old girls and boys living in Kermanshah city). *Qavon Yar Journal*, 22(4), 107-112. (In Persian)
- Pourhasan, F. & Esfahani, M. (2014). Investigating the relationship between how women spend their free time before prison and the rate of delinquency in female prisoners in Mashhad. *The 5th International Conference on Global Studies in Humanities, Management and Entrepreneurship*. (In Persian)
- Rachel, G. (2021). *Female Criminality: A Longitudinal Study on Gender Gap*. ProQuest Dissertations Publishing.
- Rahmani, Z. (2019). *Criminological study of the effect of fear of poverty on the crime of theft (women thieves in Tehran province)*. Master's Thesis, Qom University Campus. (In Persian)

- Sadeghi Fasaei, S. & Mirhosseini, Z. (2014). Sociological analysis of social actors' perception and perception of women's crimes. *Social Issues of Iran*, 5(2), 40-21. (In Persian)
- Sadr, M. (2017). *Investigating factors affecting women's crime in Yasuj city*. Master's Thesis. Taft Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Sajadi, N. & Madadi, M. (2013). An analysis of the correlation between economic problems and women's delinquency (Case study of Arak prison). *The 9th Scientific Research Conference on Educational Sciences and Psychology*. (In Persian)
- Salehi, F. (2011). *Investigating individual and family factors affecting women's crime (Case study of Zanzan prison)*. Master's Thesis, Faculty of Social Sciences, Allameh Tabatabaei University. (In Persian)
- Salibi, J. (2022). The relationship between personality traits and emotional intelligence with criminal tendencies in 18-40 year old prisoners in Tehran. *Journal of Women's Research*, 13(1), 111-137. (In Persian)
- Samridhi, F. (2024). Unveiling complexity: Factors influencing women's involvement in crime. *International Journal for Multidisciplinary Research*, 6(3), 1-14.
- Shahiyoundi, A., Raisi Vanani, R. & Soltani, M. (2010). Study of factors affecting the commission of crimes by women in Isfahan. *Quarterly Journal of Law and Order and Security*, 1(3), 107-79. (In Persian)
- Sharafi Sadrabadi, F. (2017). *Study of factors of female prisoners returning to prison and providing preventive solutions (Case study of prisoners in Yazd central prison)*. Master's Thesis, Taft Branch, Islamic Azad University. (In Persian)
- Sharifi, S. (2009). *Investigating social and economic factors related to girls' tendency to commit criminal behavior (Case study: Girls aged 15 to 24 in Shiraz)*. Master's Thesis, Social Sciences, Shiraz University. (In Persian)
- Sharkian, H. (2011). *A study of family factors affecting the severity of crime committed by women prisoners in Mashhad central prison in 2008-2011*. Master's Thesis, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian)
- Shaygan, F. & Motamedi, S. (2014). Study of the effect of social factors on women's delinquency. *Quarterly Journal of the Social Cultural Council for Women and Family*. 16(63), 163-198. (In Persian)
- Sheibani, F. (2011). *Spatial-spatial analysis of crime geography with emphasis on women's addiction risk in Kerman city*. Master's Thesis, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman. (In Persian)
- Soltani, B. & Mohammadi, F. (2013). Factors affecting the tendency of young people and women to addiction and women's delinquency. *Quarterly*

- Journal of New Progress, in Behavioral Sciences*, 4(55), 456-449. (In Persian)
- Song, X., Zhao, H., Lou, T., Wang, Y. & Zheng, M. (2021). Comparison of mindfulness with and without practice among women in custody. *Criminal Justice and Behavior*, 48(8), 1111-1126.
- Steiner, B. & Wooldredge, J. (2014). Sex differences in the predictor of prisoner misconduct. *Criminal Justice and Behaviour*, 41(4), 433-452.
- Sweet, T. M. & Adhikari, S. (2023). A latent space network model for social influence. *Psychometrika*, 85(2), 251-274.
- Thornton, J. L. (2024). Going home to the gangsters: A preliminary study on the potential link between reintegration support and recidivism amongst female offenders. *Journal of Criminological Research, Policy and Practice*, 10(1), 19-34.
- Varvaei, T. & Varvaei, A. (2016). The effect of social exclusion on women's recidivism after release from prison. *Social Order Quarterly*, 8(2), 64-33. (In Persian)
- Wattanaporn, K. & Holtfreter, K. (2014). The impact of feminist pathways research on gender-responsive policy and practice. *Feminist Criminology*, 9(3), 191-207.
- Zahedi, S. (2007). *Women and Development*. Tehran: Cultural Research Office Publications. (In Persian)
- Zamani, F. (2012). A sociological study of the impact of family status on women's delinquency in Tehran. *Cultural Research Society*, 3(2), 79-99. (In Persian)
- Zare Shahabadi, A. & Belgorian, M. (2014). Investigating the relationship between social exclusion and delinquency among female students of Yazd University. *Quarterly Journal of Social Issues in Iran*, 4(2), 265-286. (In Persian)
- Zareipour, A., Narmayoon, N. & Zare, F. (2017). Spiritual health and its relationship with crime in female prisoners of Urmia city. *Journal of Research in Religion and Health*, 4(1), 8-23. (In Persian)

نویسندگان

t.ashayeri@uma.ac.ir

طاها عشایری

استادیار گروه تاریخ و جامعه‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی

pudafoos@police.ir

اصغر وثوقی اصل

عضو هیئت علمی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین.

mojtabaardabili95@police.ir

مجتبی شعاع اردبیلی

دکتری علوم سیاسی روابط بین‌الملل، دانشگاه آزاد تبریز.

jahanparvar@icro.ir

طاهره جهان پرور

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی، گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی ارتباطات و رسانه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.